

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

XXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

DE S. MICHAËLE ARCHANGELO.

construi mandauit. Ipsum autem Vuenceslaum multis miraculis claruisse, atque inter sanctos martyres ab Ecclesia receptum tradunt: Dabronuciam paucis post diebus, fatis suis trahentibus, ultionemque parricidij exigentibus, hiatu terræ apud arcem Pragensem absorptam: Boleslaum multis sceleribus nobilitatum, morbo absumptum duos filios reliquisse, Boleslaum, paternum nomen referentem, & Strati-
quatem.

451
libetur S.
Vuenceslao
templi ex-
truere.

PANTOLEONIS DIACONI ET CHARTOPHY,

LACIS MAGNÆ ECCLESIAE, — ENCOMIUM IN

maximū & gloriosissimū Michaelē militiæ principem.

Ex Simeone Metaphraste, die 8. Nouembris.

AT ERI AE expertium spirituum Dominus, & qui in omnem carnem obrinet potestatem & administrationem, qui etiam nostram formauit essentiam + quinetiam vniuersum mundum, qui cadit sub adsp̄ctum, constituit, eumque continet & conseruat propter homines: immò verò qui propter solam bonitatem ex ijs, quæ non sunt, ad hoc vt essent, produxit vniuersa, is est solus, qui natura & propriè & primò dux est omnium, eorumque curam gerit & eis prouidet: & qui cuiuslibet, quod dicitur & intelligitur bonū, est efficiens, impertiens, suppeditans & prima causa. Secundò autem nobis constituit diuinos An-

Septembris
29. Iuxta La-
tinos.
Cap. 16.

gelos & Archangelos, qui curam gerent & præsent generi hominū, propter bonitatem naturalem, vt suppeditarent hominibus diuinos nuncios & dona, & componerent & dirigerent eorum vitam ad ea, quæ sunt meliora. Et ex diuinis quidem & infinitis Angelis, alios quidem vnumquenque vniciuque præesse fidelium, & eum regere iussit Dominus, vt dicit in diuinis Euangelijs + Videre, nè despiciatis vnum ex his paruis: quoniam Angeli eorum perpetuò adspiciunt faciem patris mei qui est in cælis. Similiter autem hanc quoquè confirmat sententiam diuinus propheta Dauid, dicens: Nè des in commotionem pedem tuum, & non dormitabit, qui te custodit Angelus.

Angeli ho-
minū curam
gerunt.

Matth. 18.

Psal. 120.

Alios autem, vt alienas & ignotas gentes regerent, vt qui omnia administrēt, constituit pro numero gentium, vt vnus Angelus totam gentem gubernaret, quomodo etiam scriptum est in cantico Moïsaico: Quando diuidebat altissimus gentes, vt disperdit filios Adami + Statuit terminos gentium secundum numerum Angelorum Dei. Summè autem benedictum, & vndiquè exaudiendum, & omni ex parte venerandum militiæ Principem Michaelē, meliorum & diuinitus inspiratorum & fidelissimorum hominum esse præsidem, & eorum salutis curam gerere voluit: quomodo ipse vniuersorum Deus dicit Moïsi sacrorum interpreti: Vade ad Pharaonem regem Aegypti, & educes populum meum filios Israel ex Aegypto: & mittam Angelum meum ante faciem tuam, & parabit viam tuam, vt deducat populum in terram tibi promissam, quam iuraui patribus vestris. Quinetiam propheta Daniel in visione Angeli audiuit eum dicentem + Princeps seu præses Angelus regni Persarum festiuit mihi, nè reuocaretur populus Israel ex captiuitate Babylonis: nec est vllus, qui eos mecum tueatur, nisi Michael princeps vester. Hoc ipsum autem sic quoquè Dauid aperte significat: Castrametabitur Angelus Domini in circuitu timentium eum, & liberabit eos. Quis enim tam strenuus fidelium propugnator insigniter apparuit, veteris & noui intercessor illuminationum, semper castra locans in circuitu fidelium, & nos redimens à telis Belial, & omnium inimicorum nostrorum, qui sub adsp̄ctum cadunt & non cadunt, vt Michael, dulcis reuera & veneranda res & nomen?

Cap. 2.

Deut. 32.

S. Michael
summè ve-
nerandus.
Exod. 3.
& 23.

Dan. 10.

Psal. 33.

Michael, qui planè est plenus pietate Archangelica: qui propter eam, quæ conuenit in Dominum, reuerentiam, pietatem & grati animi virtutem ineffabilem, & quæ mutari non potest stabilitatem, prope thronum assistit Dominicum horrendum & terribilem, cum Cherubim, qui multos habent oculos, & cum Seraphim, qui habent sex alas, & primum locum obtinet inter mille millia, & decies mille myriades Angelicorum ordinum: & proximè citra vllum stuporem canit tèr sanctum &

Cap. 3.

Esai. 6.
S. Michael
primum in-
ter Angelos
locum ob-
tinet.

- admirabilem hymnum, inuehens in rebellem & scelestissimū satanam, qui tanquam fulgur è caelo in terram fuit deiectus cum immundis & malis eius spiritibus. Michael, qui est maxima & clarissima stella Angelici decoris & pulchritudinis, & qui claras reddit ac manifestas omnes diaboli insidias. Qui Adam è paradiso eiectum fraude dæmonis inimici bonorum, texit, traduxit & direxit, & eum terram ligone docuit fodere, seminareque & metere, & ad reliqua, quæ utilitatem afferebant, instituit: & ut cum benedictione & conuenienti gratiarum actione, cum sudore semper pane vesceretur, effecit: ut qui ex iniuria ei contigerat lapsus, per laboriosam & Deo gratam viuendi rationem, rursus corrigeretur.
- Luc. 10. Michael, qui est verus & syncerus Dei assessor, & ducit ordines virtutum cælestium: & est sapiens gubernator eorum, qui in Deum crediderunt. Qui pij patriarchæ Abraham, etsi non videretur, prohibuit gladium, nè tangeret Deo gratum eius filium Isaac, postquam apparuisset omni ex parte absolutū & Deo gratum patriarchæ propositum: & in eo benedixit omnes gentes, ut potè quòd ex eo secundum carnem esset germinaturus Christus verus Deus & seruator noster. Michael, fax clarissima immaterialis & inaccessa lucis, & diuinus ductor Angelicorum ordinum. Qui legislatori Mosi oues pascenti in monte Chorin appàrens totus igneus in medio rubi, cum vrebatur sine vlla læsione, & non comburebat omninò, signa sanctissimæ Dominæ nostræ Dei parentis significans. Michael, qui diuino nutu primas partes obtinet inter ignis ministros, & terram obit, implens voluntatem Dei omnipotentem. Qui à ratione alienum vatis Balaam prohibuit imperiū terribili suo aduentu. Quem etiam cum vidisset asina & timuisset, rationis particeps voce senem amentem correxit. Michael Angelorum ductor longè maximus, & excellentissimus minister diuinæ legis, quæ data fuit in monte Sina. Qui cum famuli Dei Mosi animam accepisset, obicium & exitiosum diabolū de eius corpore, cum ipso ausum verba conferre, cessare fecit & citò euanescere.
- Gen. 3. Michael, qui, si id interpreteris, dicitur Dei dux exercitū, & fortissimus pugnator, & propugnator eorum, qui spem collocant in Domino, & flammea rhompea, quæ scindit machinationes aduersariorum, tam eorū qui sub intelligentiam, quam eorum qui cadunt sub sensum. Qui Iesu Naue aciem dirigenti contra aduersarios visus fuit stricto gladio, & eum terruit hoc alieno & terribili spectaculo: & hortatus est, ut manum confereret, & concideret inimicos Dei hostes. Michael, omnium suprema, ignemque ferens lampas diuinitatis, quæ est principium lucis, vnicaque & trina, & subtilis naturæ constitutio: qui terræ fines obit celeriter, & piè ijs, quibus vult Deus, mutata figura apparet. Qui ad Gedeonem solaris instar radij venit, & ab ipso tanquam diuinus & cælestis Angelus fuit adoratus: & ignea virga tanquam holocaustum consumpsit cibum quem obrulerat: & eum cum trecentis solis impotentibus corroborauit aduersus maximè impiam & infinitam Madianitarum multitudinem, Michael, maximè perspicuum, purissimūque, & ab omni macula alienum speculum ineffabilis & immensa pulchritudinis diuini & fontani radij & splendoris, & acutum telum potentis & magni Regis Dei. Qui propheta Nathan apparuit, resplendentem tenens lanceam, & ei animum addidit ad arguendum Dei parentem Dauid, propter lapsum qui acciderat, & citò ut bonorum amicus recessit, quando, Peccaui Domino, ex profundo cordis à Dauid rege audivit.
- Exod. 3. Michael, purum & capax receptaculum beatissimæ lucis effusionis & diuinæ illuminationis, & acutissimus ac pernicissimus gladius in eos, qui blasphemant Dominum. Qui centum & quinquagintaquinque millia execrandi & impij Sennacherib Regis Assyriorum in vno momento noctū morte affecit, & ab eius tyrannide liberauit pium Regem Ezechiam cum ciuitate Hierusalem. Michael, qui est lucidus & candens spiritus, multosque habens oculos, & potentissimus, & ab omni materiali apparitione remotus, & nullam omninò admittens corruptionem. Qui vnà cum Azaria & reliquis symbolicè ascendit in fornacem, & veluti spiritum roris mediam effecit fornacem, & tres maximè pios pueros illæsos conseruauit, & diuina specie conspectus à Rege Nabuchodonosor, cum magna affecit admiratione. Michael, qui versatur in caelis, & ætherem obit tanquam pernix fulgur, & vniuersam, quæ est sub caelo, terrā vno momento peruadit: piosque, qui affliguntur, adit, recreat & consolatur. Qui prophetam Daniele in lacum per iniuriam coniectum, celerimè conseruauit, & fauorum leonum ora refrenauit, & Abacum rapuit, & ad eum cum cibo parato
- Gen. 22. Michael, qui, si id interpreteris, dicitur Dei dux exercitū, & fortissimus pugnator, & propugnator eorum, qui spem collocant in Domino, & flammea rhompea, quæ scindit machinationes aduersariorum, tam eorū qui sub intelligentiam, quam eorum qui cadunt sub sensum. Qui Iesu Naue aciem dirigenti contra aduersarios visus fuit stricto gladio, & eum terruit hoc alieno & terribili spectaculo: & hortatus est, ut manum confereret, & concideret inimicos Dei hostes. Michael, omnium suprema, ignemque ferens lampas diuinitatis, quæ est principium lucis, vnicaque & trina, & subtilis naturæ constitutio: qui terræ fines obit celeriter, & piè ijs, quibus vult Deus, mutata figura apparet. Qui ad Gedeonem solaris instar radij venit, & ab ipso tanquam diuinus & cælestis Angelus fuit adoratus: & ignea virga tanquam holocaustum consumpsit cibum quem obrulerat: & eum cum trecentis solis impotentibus corroborauit aduersus maximè impiam & infinitam Madianitarum multitudinem, Michael, maximè perspicuum, purissimūque, & ab omni macula alienum speculum ineffabilis & immensa pulchritudinis diuini & fontani radij & splendoris, & acutum telum potentis & magni Regis Dei. Qui propheta Nathan apparuit, resplendentem tenens lanceam, & ei animum addidit ad arguendum Dei parentem Dauid, propter lapsum qui acciderat, & citò ut bonorum amicus recessit, quando, Peccaui Domino, ex profundo cordis à Dauid rege audivit.
- Exod. 3. Michael, purum & capax receptaculum beatissimæ lucis effusionis & diuinæ illuminationis, & acutissimus ac pernicissimus gladius in eos, qui blasphemant Dominum. Qui centum & quinquagintaquinque millia execrandi & impij Sennacherib Regis Assyriorum in vno momento noctū morte affecit, & ab eius tyrannide liberauit pium Regem Ezechiam cum ciuitate Hierusalem. Michael, qui est lucidus & candens spiritus, multosque habens oculos, & potentissimus, & ab omni materiali apparitione remotus, & nullam omninò admittens corruptionem. Qui vnà cum Azaria & reliquis symbolicè ascendit in fornacem, & veluti spiritum roris mediam effecit fornacem, & tres maximè pios pueros illæsos conseruauit, & diuina specie conspectus à Rege Nabuchodonosor, cum magna affecit admiratione. Michael, qui versatur in caelis, & ætherem obit tanquam pernix fulgur, & vniuersam, quæ est sub caelo, terrā vno momento peruadit: piosque, qui affliguntur, adit, recreat & consolatur. Qui prophetam Daniele in lacum per iniuriam coniectum, celerimè conseruauit, & fauorum leonum ora refrenauit, & Abacum rapuit, & ad eum cum cibo parato

* octogintaquinque
4. Reg. 19.

Dan. 3.

Dan. 6.
& 14.

parato à Palæstina adduxit Babylonē, & eum rursus repentē in suum locum restituit.

Michael, qui est magnus princeps Angelicorum exercituum & ordinum Archangelicorum, beatissimāq; & immensę legionis in corporeorum, & qui fuit veteris Israel rector illo tempore, recens autem electi à Christo cognominati Israelis dux validissimus, & custos tutissimus, & doctor Dei præceptorum. Qui Persarum præsidem Angelum resistentem, nē à Babylone liberarentur captiui Israelitæ, repulit tanquam aduersariū, & captiuos, qui septuaginta annos miserē habiti fuerant, in regionem patriam restituit, propter assiduam cum vehementi ieiunio & multis lachrymis diuini Danielis prophetæ pro eis ad Deum precationem. Michael, qui est à Deo constitutus assessor mysticæ trinitatis, mysticęque illuminator & initiator superne hierarchie, & veteris quod præterijt testamenti, & nouæ nostræ electæ Christi hereditatis. Qui probaticæ piscinæ in vnoquoque tempore aquas sanctificabat in figuram diuini baptisimatis, & primo, qui in eam descendebat, statim præbebat curationem, quocunque morbo teneretur. Michael, qui est speciosus & maximè decorus, & quod non occidit luminare totius orbis terræ, qui est sub calo. Ignea & manu non constructa columna sanctæ & Apostolicæ Ecclesiæ, auri speciem præ se ferentes, & ad calum vsque magnitudine pertinentes scalæ, per quas descendit omnis datio bona, & omne donum perfectum, quod mittitur à benefica & bonorum largitrice natura, ad viros bonos & honesti amatores in terra. Qui in columna ignis apparuit sanctissimo Archippo, & fidelissimo ministro huius Archangelicæ & venerandæ domūs, quando sceleratus populus conabatur ipsum sanctum cum templo obruere aquis fluuiatilibus, & diuina & Archangelica virtute aquas, quæ insolenter mouebantur, per virgam citò in petra effudit & transiisit.

Michael, qui perpetuò adspicit faciem patris nostri, qui est in calis, & lætatur, immò verò collatur cum Domino vniuersorum propter inuentionem eorum, qui perierant, & propter vnum peccatorem, qui ducitur pœnitentia, diem festū agit cum omnibus celestibus potestatibus. Qui tuba illa terribili & ingenti voce canenti est cantaturus, & fundamenta terræ, & quæ sunt sub terra, est moturus, quando veniet finis consummationis: & surgere faciet & congregabit mortuos omnes, qui sunt à seculo, in istu oculi ad iudicium generale, & ad accipiendam vitæ remunerationem, vt ferat vnusquisque ea, quæ fecit per corpus, siue bonum, siue malum.

Cum hunc ergo suscipiendum & maximum patronum, potentemque defensionem, & liberè & confidenter loquentem intercessorem apud omniū Regem Deum, diuinum militiæ principem habeamus Michaelē, o chari patres, fratres, & à Deo collecte cœtus, piè ipsum semper omnes vt reuerà purissimum, in mundis cordibus semper magnificè extollamus, verbisq; lætitiæ & spiritualis exultationis, vt decet Archangelum, honorificis verbis & laudibus hodiè prosequamur, amoreque & desiderio ei offeramus & veneremur, qui ardentè concurrimus ad sacrum eius festum in venerandum eius templum, quod est pij nominis, vt affatim colligamus perennes eius & salutares gratias & defensiones intercessionis. Est enim liberalis ac munificus Dei magnus ille Dux exercitūs, cum diuinissimo & coarchangelo suo Gabriele, benedicens, corroborans, gratia implens, lætificans & ornans ac decorans corda fidelium, vt qui sit sanctis omnibus potentior. Vniuersam enim, quæ est sub sole, creatā naturam ad lucem deducit. Omnes autem eius laudatores eximie à varijs eripit necessitatibus, & eos, qui in omni loco piè eum inuocauerunt, à periculis tam quæ videntur, quam quæ cadunt sub intelligentiam, liberat.

Fidelium & orthodoxorum populorum Ecclesias exhilarat, Romanorum custodit rempublicam, Christi amantem Imperatorem armat aduersus Barbaros, Christianos reddit victores, hostes inimicos persequitur, ab hominum calumnijs suos seruos conseruat: ab eorum qui persequuntur, molestijs pios liberat: ab ingentibus maris fluctibus eos, qui ipsum inuocant, eripit: fertilitates fructuum terræ supeditat: eos qui in tenebris versantur, ducit: eos defendit, quibus fit iniuria: consolatur eos, qui sunt pusillanimi: ægrotos visitat, fideiubet pro peccatoribus, dæmonum impetus propulsat, vitiorum flammam restinguit: vt sanctitatem faciamus, nos inducit: & omnes, qui sanctum & venerandum eius festum fide & desiderio alacriter celebrant, ex omni difficultate & noxiō occurſu liberat, & dat salutarē gratiam princeps Dei militiæ, ad petitionem semper vtilem deducit & ad viam pœnitentiæ, & eis peccatorum procurat remissionem, & in iustorum stationem connumerat in

regno

Cap. 7.

Dan. 10.

Oratione
Danielis
phete fuit
Israelitis re
stituta pa
tria.

Iohan. 5.

Iacob. 1.

Cap. 8.

Marth. 18.

Luc. 15.

1. Cor. 15.

1. Theſſ. 4.

2. Cor. 5.

Cap. 9.

S. Michael
maximus
patronus
noſter.Nota, festū
& templum
S. MichaelisQuæ bene
ficia S. Mi
chael præ
stet homi
nibus.

Cap. 10.

NB.

regno caelorum gratia Christi Dei clementissimi! Cui gloria & potentia cum patre omnipotente, & sanctissimo & bono & viuifico spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

EIVSDEM PANTOLEONIS DIACONI ET
CHARTOPHYLACIS MAGNAE ECCLESIAE, NAR-
ratio miraculorum maximi Archangeli Michaelis. Habetur
itidem in Metaphraſte eodem loco,

29. Septeb.

S. Michael
princeps su-
percaelestis
ordinis.
Pfal. 138.

1. Iohan. 1.

Festum S.
Michaelis
sole illu-
strius.

S. Michae-
lis patroci-
nium.

MAGNAE & multae & variae sunt tuae incorporeae & magnificae Archangelicae virtutis & dignitatis notiones, donaque & gratiae, o gloriosissime Michael princeps militiae, ampliusque & reuera sublimis & multiplex decora tuae materiae, expertis formae, & vitae status. Est autem parua & nihili facienda humanae linguae carnea potestas, angustiusque & humilis & artificio carens, qui per instrumenta corporea a nostro corde sermo proficitur. Quomodo ergo te, o omnipotentis Dei princeps militiae, pro dignitate, licet conemur, laudibus affecerimus? Quam vocem incorpoream, incorporeo tuo & intelligenti ordini respondentem, per materialia & corporea labra offeremus? Quibus utemur sonis, quae significant ineffabilem & inexplicabilem tuam gloriam? Dubitat reuera vniuersa natura terrigenarum te laudare & celebrare, qui es princeps ordinis supercaelestis. Enarrari enim & verbis explicari non potest locus diuinae tuae pulchritudinis & splendoris. Quomodo enim mirabilis facta est scientia Dei ex nobis? inualuit, non poterimus nos homines ad eam? ita etiam Archangelicae essentialis tuae bonitatis & potestatis infinita multitudo, a qua arcana & diuina emanant fidelibus, apprehendi & inuestigari non potest humanis cogitationibus.

Sed quoniam alicubi dicit diuinum eloquium: Quod didicimus, praedicamus? & quod scimus, annunciamus? ea de causa mittentes infinita magnalia tuorum miraculorum, pauca quaedam, appositae & conuenienter collecta ex diuinis spiritus eloquijs, conamur exprimere nostrorum verborum coloribus, & graphicè narrare magnificentiam gloriae sanctitatis tuae, & terribilium tuorum miraculorum eruere potentiam, & prodigia tua annunciare ijs, qui hodie fide sunt congregati in diuino tuo festo: ut salutis iam propositum argumentum omnibus, qui ardent ad id accurrunt, o maxime & inprimis admirabilis Michael princeps Dei militiae. Hodie enim tanquam magnificentissimus quidam conuiuator, conuocabo nos omnes spirituales conuiuas ad epulum tui festi, quod exortum est sole luminosius: quod positum est ad principia orbis terrae, qui est a finibus vsque ad fines: in quo miraculorum & animae utilitatis delicijs se expleant omnia corda fidelium. Sed nunc quoque, ut semper, miserere nostrae humilitatis, qui es excelsus assessor regni caelorum, & exorere nobis splendoribus benignae tuae prouidentiae, qui a benigno Deo accepisti benignitatem, benigne Michael princeps militiae. Qui es clara & luminosa, significansque & splendida stella solis gloriae? Qui es fortissimus pugnator & propugnator ac defensor eorum, qui Dominum diligunt? Qui prouides & prospicis, eosque firmo tuo patrocinio adiuuas & defendis, qui te inuocant, & magno desiderio ad te accedunt in diuinam tuam aedem & maxime venerandam. Tu illumina nostros intelligentes cordis oculos, ut intelligamus, menteque apprehendamus & enunciemus, quoad eius fieri poterit, miracula tuae maiestatis. Nam per te vniuersa copiosa omnium bonorum suppeditatio datur ab omnipotenti Dei prouidentia, ijs qui in te sperant citra ullam dubitationem, & se conferunt ad omnem tui laudationem.

Quid autem cogitantes, aut quibus verbis vrentes inprimis, poterimus sufficienter ostendere diuinae prouidentiae & benignitatis infinitum pelagus? Ad primum enim bonum & quod praecipue primò operatur, quoad eius fieri potest, oportet aperte omnes extolli. Principaliter ergo & aperte & ex debito debemus mente cogitare, qui figuram ferimus & imaginem eius, quae ex se habet potestatem & dominium diuinae essentiae, quod vnus est & solus Deus, qui propter infinitam bonitatem est omnia fabricatus,

fabricatus, quæ sunt in cælis & in terra, vt dicit diuinus Apostolus: siue visibilia, siue inuisibilia, siue throni, siue dominationes, siue potestates, siue virtutes, siue principatus, siue Archægeli, siue Angeli, siue Seraphim, siue Cherubim: & ipse est ante omnia, & omnia in ipso constant. Qui hanc etiã variã cõdidit creatã naturã, in vnã vnus mundi harmoniã & complementum. Qui solus est ingenitus & æternus. Qui solus est expers principij, & in quẽ non cadit interitus & finis. Qui solus est eiusmodi, vt comprehendi & inuestigari & videri nequeat. Qui omni circumscriptione & comprehensione essentiã habet superiorem. Qui nullã potest suscipere mutationẽ & alterationem: estq; omnipotens, & ab exitio & interitu aliena natura, fons perennis, & qui nunquã exinanitur, miserationum & bonitatis: omnium diuinorum donorum & gratiarum, qui exhauriri minimẽ potest, abyssus: misericordiã, quod non potest exprimi, pelagus: beatissima & summa pulchritudo, & sola reuerã digna, quã ametur. Vniuersi, quod dicitur & intelligitur, boni efficiens & impertiens & largiens causã, & prima causã. Hic est, qui propter solã bonitãtẽ essentiãlem & naturãlem, ea quã non erant aliquandõ, vocauit ad hoc vt essent, & omnia ad essentiã deduxit & constituit, eãquẽ comprehendit & continet, dirigit & ducit, ferens solo nutu suã maiestatis & potentia.

Diuinã maiestatis proprietates.

Rom. 4.

Atque primũ quidem, conuenienter ei quod dicit Theologus Gregorius, mente agitauit Angelicas & cælestes potestates: & quod mente agitauit, fuit opus verbo completum, & spiritu perfectum. Sicque constiterunt secundi splendorẽs, ministri primi splendoris: siue intelligentes spiritus, siue ignem, vt potẽ materiã expertem & incorporeum, siue aliquã aliam naturã, quod quam proximẽ ad ea, quã dicta sunt, accedat, eos existimare oporteat. Volo quidem, inquit, dicere eos primũ ad malum immobiles, & qui solũ habent boni motum, vt qui sint circa Deum, & primõ à Deo illuminantur: nam quã hĩc sunt, sunt secundã illuminationis. Mibi autem persuadet, vt non immobiles, sed ad mouendum difficiles eos existimem, qui propter splendorem Lucifer, & factus est & dicitur tenebrã propter elationem: & quã sub eo consistunt potestates, architectatrices vitij, boni fuga, & nobis conciliatrices. Atque sic quidem qui apprehenditur intelligentia, & propter hæc mundus fuit constitutus.

Oratione in Christi Natiuitate: & Oratione 2. in Pascha.

Lucifer ob superbiam factus est tenebrã.

Cũ autem prima ei rectẽ se haberent, secundum mente agitatur mundum materia præditum, & qui cernitur. Et is quidem est id, quod ex cælo & terra, & ijs quã intercedunt, est constitutum & coagmentatum. Luciferum autẽ, eum qui à Deo deficit & cum eo pugnavit & est insolens & iactabundus, diabolus vocat Theologus, ex voce Esaiã prophetã, qui eius casum deplorat, & dicit: Quomodõ cecidit è cælo Lucifer, qui manẽ oriebatur, & contritus est super terram? De eo enim diuinus quocũque Dauid, ad eos, qui similiter à diuina charitate defluerant, atquẽ sceleratus ille & malignus, qui defecerat, dicit: Et tanquã vnus ex principibus cadetis. Princeps enim erat vnus angelici ordinis in cælis diabolus, non diabolus ab initio productus & factus, sed bonus ex bono, & pulcher ex pulchro & qui solus bona facit, opifex vniuersorum. Postremõ autem præter legem naturã, decretumque & rationem diuinã iustitiã, imperij cupiditatis cestro percitus, rebellauit aduersus creatorem, regnum eius & gloriam sibi conans vsurpare. Secum autem attraxit etiã infinitam rebellium multitudinem, quã suã stultitiã & malitiã eum accepit adiutorem. Nam propter hanc causã impiã cogitationis, ex cæli conuexis vehemẽti impetu cecidit execrandus. Nam simul atquẽ ei venit in mentem sceleratissima & maximẽ impia cogitatio, fuit confessim contritus ab omnipotenti Domino, qui dixit: Videbam fatãnam tanquã fulgur è cælo cadentem. Similiter autem de eo quocũque dixit per Ezechielem prophetã: Simulatquẽ elatum fuit cor tuum propter pulchritudinem tuã, & dixisti in cogitatione tua: Deus ego sum: statim à sancto monte meo in terram te deieci per Cherubim, & interijt scientia tua cum pulchritudine tua: & dabo te in cinerem super terram coram omnibus te videntibus, fidelibus scilicet. Quomodõ etiam dixit Dominus in diuinis Euangelijs: Ecce do vobis potestatem calcandi super serpentes & scorpios, & super omnem potestatem inimici.

Psal. 81. Diabolus aliquandõ vnus Angelici ordinis princeps

Casus Luciferi. Luc. 10. Ezech. 28.

Luc. 10.

Nonnulli autem discendi cupidi inquirunt, num propter eã sit eiectus, quod Adam eum non adorauerit. Est autem stultorum & insipientium hoc dicere. Cecidit enim diabolus priusquã factus esset Adam, quomodõ patres apertẽ pronunciant omnes, Angelos fuisse factos ante cælum & terram. Diabolus verõ, est probabile, quarto

Iob 38. quarto die cecidisse, quando Deus fecit luminaria, sicut scriptum est in Iob: Quando facta sunt astra, laudârunt me magna voce omnes angeli mei; & hymnis celebrârunt. Semper enim etiam non tacitè Angelis Dominum glorificantibus, tunc cum maiori voce eum laudibus celebrârunt, vt significauit scriptura, propter iustum scilicet casum maligni illius, qui defecerat. Oportet autem scire ex nostris scriptis, ò dilecti, quòd omnis chorea & ordo habet ducem ordinis, qui incipit melodiam. Sic etiam de sanctis Angelis dicit Dionysius, Angelicorum ordinum diuinitissimus interpres: Non absurdè diuina & cælestia, materiali nostræ hierarchiæ, pro viribus sensuiter, quoad eius fieri potest, sunt assimilata. Ducem verò ordinis Angelicæ choreæ lucidissimum & maximum militiæ principem Michaellem intelligere, à superis accepimus.

S. Michael
ordinis An-
gelici Dux.

Miraculum primum de rebelli & superbo satana, & immundis eius spiritibus.

Apoc. 12.
S. Michael
eijcit deser-
tores spiri-
tus è caelo.

HIC ergo fidelissimus & sanctissimus, magnus exercitûs Dux Michael, diuini consilij pius minister, qui propter Dominicum & omnipotentem diuinum iussu, in terram iecit ex cælestibus absidibus rebellem & superbum satanam cum eius immundis & malignis spiritibus: tunc in eos inuectus, & triumphum agens de eorum malitia, congregatis cunctis Angelorum populis, magna voce laudauit Deum vniuersorum, & omnipotentem Dominum, Angelicos greges eò veluti ducens, vt statûs meminissent immobilis, & quæ bona facit stabilitatis, & dicit: Attendamus: perindè acsi diceret; Qui creati fuerant, & quibus obtigerat, vt Deus increatus & inadspicibilis eos produceret propter naturalem suam bonitatem, quid eis accidit, qui nobiscum hucusquè diuinis illustrabantur splendoribus? Animaduertamus quàm repentè mutati sunt in tenebras propter arrogantiam & contemptionem eius, qui eos fecerat. Cognoscamus quos fructus conciliet liberi arbitrij voluntas inconsiderata, & stemus immobiliter in timore, quoridie diuinum ministerium opifici offerentes. Porrò autem quandam quæ eos contineret hymnodiam, vt qui in primo loco staret, cum Seraphin & omnibus simul diuinis & cælestibus potestatibus, magna voce cecinit, diuinam illam & quæ nunquàm potest desinere omnipotentis diuinitatis, quæ est principum luminis, vnicaque est & trina, tèt sanctam glorificationem. Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Sabaoth: plena est vniuersa terra gloria eius. A Deo verò administratoria diuina gloria alienatus maleficus diabolus, cum vidisset terrestrem hominem esse, quanis re creata honoratiorem, vt qui Dominicis manibus factus esset ad suam imaginem & similitudinem, statuit eum totis viribus separare & eripere ab eius, qui ipsum fecerat & honorauerat, salutari præcepto. Videns enim malignus & sceleratus se in extrema esse ignominia, valdè cruciabat: & cum non posset ad Deum conuerti, in Dei imaginem suam effudit improbitatem, & effecit vt homo esset obnoxius interitui & morti, eo eiecto è diuinis & viuificis paradisi delicijs. Et statuit Deus Cherubim & flammeam rhompheam versatilem, vt custodiret paradysum. Sed etsi sic quidem cecidisset homo, qui liberum habebat arbitrium, & à bono statu defluxisset, non eum despexit Deus: sed vt qui sit natura benignus & ingens mare habeat bonitatis, veluti quædam arma, ad conferuandum validissima ei præbuit magnum Michaellem militiæ principem aduersus diaboli potentiam, vt custodiret & defenderet hominem, qui lapsus fuerat, vt quomodo ceciderat per imperitiam, per laboriosiorems rursus viuendi rationem & diuinam virtutem instaurato prælio, victor effectus coronetur.

Abusus libe-
ri arbitrij.

Esa. 6.

Inuidia &
malignitas
demonis in
homines.
Gen. 3.

Econtrario
Dei benigni-
tas in eos.

De Adamo
mirac. 2.

Psal. 120.

Matth. 18.

Gen. 48.

Act. 12.
Quilibet
fidelis pro-
priū habet
Angelum
custodem.

Porrò autem Archangeli Michaelis suasionibus & monitis instructus Adam, & ligone terram fodiens, & sudore & labore frugaliter nutritus, non fuit apertius seductus ab hominis inimico & Dei hoste, nec passus est aliam ab ipso commotionem. Nam ab eo tempore omninò eum valdè habebat odio, mente agitans per propheticum rorem, qui adhuc in eo inerat, illud: Nè des in commotionem pedem tuum, & non dormitabit, qui te custodit Angelus. Ab eo enim tempore credimus nos habere Angelum vnique animæ ducem, vt dicit Dominus in Euangelijs; Videte nè despiciatis vnum ex his parujs, qui sunt minimi. Angeli enim eorum assidue vident faciem patris vestri, qui est in caelis. Similiter etiam dicit Iacob patriarcha: Angelus, qui me liberat à malis omnibus. Non dixit, Qui me liberauit: sed, qui semper liberat. Quinetiam beatum Apostolum Petrum à manu Herodis Angelus Domini liberauit. Simulatquè enim constitutum fuit humanum genus, iussi sunt Angeli eius vitæ curam gerere, & vnumquenque hominem fidelem sortitus est bonus Angelus, vt eius vitam componeret, & eius animam perficeret. Multi autem cum eo luctantur demones,

mones, à via recta eum facientes aberrare. Immundis enim dæmonibus non sunt curæ infideles, sed ij qui piè viuunt: eis enim inuident, & cum eis bellū gerunt. Quando autem ambulat quidem in sanctitate & iustitia homo fidelis, latetur Angelus qui & fuit datus ad ipsum custodiendum. Quando verò à via recta declinauerit, tristis quidem est bonus Angelus: dæmones autem exiliunt. Iam verò magnus quoquē dicit Basilius: Sunt Angeli, qui in vnaquaque ecclesia describunt eos, qui orant & ieiunant. Vide o homo, nè propter paruam voluptatem & breuem somnum, hoc damnum accipias, quòd te non descripserit Angelus.

Et in fidelibus quidem, vt prius diximus, vnus Angelus à Deo datus est vnicuique. In infidelibus autem vnquamque integram gentem sortitus est vnus Angelus, vt dicit scriptura: Statuit terminos gentium secundum numerum Angelorum Dei. Et vt Iudæorum quidem gentem custodiret, constitutus est Michael, magnus Dei militiæ princeps, vt potè quòd in Deum credidissent. Alius verò præfectus fuit Persis, alius verò Græcis, & deinceps similiter. Cæterum diuinus quidem & magnus Dux exercitus Michael, est princeps omnium cælestium potestatum, præest que & curam gerit totius gentis fidelis: & rursus fideles, qui laborant, præuenit & conseruat, vt qui à Deo iussus sit celerè habere naturam, & tanquam fulguris adeptus velocitatem, vniuersam terram & atherem vno momento percurrere. Exiit enim, inquit, Angelus, qui ambulabat ante castra filiorum Israel. Hunc autem Angelum, militiæ principem Michaellem esse dixit scriptura in Iesu Naue. Nam nomen eius apertè declarauit in propheta Daniele.

Hic ergò magnus & gloriosus Dei militiæ princeps Michael, & veteri, vt conuenit, fuit administer: & nouo magis administrat, quæ sunt salutaria. Postquam enim valde irritarunt & penitus dereliquerunt Dominum Deum increduli Israelitæ, & ea de causa fuerunt penitus exterminati, & aduocati sumus qui credidimus ex gentibus, & factus est nouus Israel, à Christo denominatus, & Christum intelligens, (nam si interpretaris Israel, is est mens videns Deum) tunc diuinum quoquē militiæ principem Michaellem remouit à Iudæorum consuetudine bonus Deus, & ab eo tempore eum nobis electis Christianis constituit maximum defensorem & seruatorem, aliarum gentium curam suscipientibus apertè alijs minoribus Angelis. Nam quo est gens quidem sancta Christianorum reliquis omnibus præstantior, eo necesse est esse maiorem dignitatem Archangeli Michaelis, qui curam gerit generis Christianorum. Non enim essentia Angelorum habet differentiam, sed dignitatis excellentia. Vult enim omnes homines esse saluos, qui vniuersorum curam gerit, & est natura benignus.

Sed cum miseri homines in errore perseverarent & cultu simulacrorum, & nequaquam vellent id quod oportebat intelligere, & effectorem agnoscere ex magnitudine & pulchritudine rerum ab eo creatarum, pius ille Abraham, cum ex rebus creatis mente comprehendisset creatorem, & infinitæ potentie admiratus esset artificium, valdeque ægreferebat & indignaretur in stultos & incredulos, qui rem creatam colebant vltra creatorem, Deus è caelo eum est allocutus, dicens; Egredere è terra tua & ex cognatione tua & ex domo patris tui, & veni in terram, quam indicabo tibi. Deinde sic ei apparuit in specie trium Angelorum. Ab eo autem hospitio acceptus apud quercum Mambre, præclaræ eius hospitalitatis mercedem præbuit ei iam seni, & cum sterili esset vxor Sara, piūm filium Isaac & in moribus & virtute ei similem. Postquam autem præter spem natus esset filius, omnibus probatiorem reddens eius animi magnitudinem, fideique & animi pietatem, ei rursus dixit; Abraham, accipe filium tuum dilectum, quem genuisti Isaac, & cum mihi offer in sacrificio. Ille autem simul atque fuerat ei imperatum, rem exequatur: & cum ligasset Isaac, & extendisset manum quæ tenebat gladium, iam guttur illius taciturnum, cum repressit Angelus Domini, Michael scilicet, dicens; Ne immittas manum tuam in filium. Nunc enim noui, quòd tu timeas Dominum: sed adspice tuis oculis, & vide ad te missum arietem ligatum, & eum offer pro Isaac filio tuo. Hunc autem Angelum, qui hæc dixit Patriarchæ, militiæ principem Michaellem apertè esse credimus. Etenim Iacob quoquē, quem frater persequatur Esau, militiæ princeps liberauit & seruaui. Qui etiam ei animum addens, nè timeret eum qui persequatur, cum eoluctatur in nocte, & tangit eius femur, propemodum dicens; Si cum Angelis valuisti luctari, quid times hominem, in quem cadit interitus?

Cum autem multiplicati essent, qui ex pij Abrahæ genere descenderant, vt pollicetur

Qq

-De Moyse
mirac. 4.

tus ei fuerat Angelus, ij in Aegypto verò malè haberentur, eorum misertus est Deus, qui est natura benignus, & elegit Mosen famulum suum, & per ipsum Archangelum Michael, eum constituit ducem totius generis Abrahæ, vt educeret eos è terra Aegypti, & per mare rubrum tanquam per siccam terram eos transmitteret, properrante populo ad terram eis promissam, quæ fluebat lacte & melle, Michael Archangelo parante viam eius ante ipsum.

Exod. 14. Cum autem peruenisset in regionem Moabitarum, vt transfret per eorum fines, ei resistit Balac Rex Moab, prohibens eum transire. Accersit quoque ipse Rex Balac vatem quendam senem insignem, nomine Balaam, ad execrandum populum Mosis, vt vinceretur. Proficiscenti autem Balaam in via occurrit Angelus Domini, Michael scilicet defensor Israelitarum. Quem cum vidisset asina Balaam, declinavit, & allisit pedem Balaam ad parietem, & cum arguit asina humana voce, ostendens terribilem Archangeli visionem. Balaam autem cum adspexisset splendorem, qui ex eo emicabat, valdè territus, dixit; Parce mihi, parce mihi Domine. Nam ignorans peccaui. Sed hanc licet visionem adspexisset Balaam, non statim est reuersus: sed venit ad Regem Balac, qui eum accersuerat, vt desiderio eius satisfaceret. Sed ambo à scopo exciderunt. Nam cum in altissimo loco sterisset Balaam, & conspexisset castra Israel tanquam cedros propter aquas, prophetica benedictionem loco execrationis vel inuitus vates effatus est populo Israelitico, dicens; Orietur stella ex Iacob, & surget homo ex Israel, & confringet duces Moab, & quæ sequuntur. Propter malum autem omnino & execrandum suum consilium, quod merebat, Balaam accepit exitium.

Num. 22. Quod autem esset Michael princeps Domini militiae, qui occurrit Balaam, & ei denunciavit, vt qui esset dux populi Iudaorum, eumque præcederet & deduceret, aperte ostendit scriptura in corpore Mosis, vt diuinissimus Iudas Apostolus frater Domini, dixit in sua catholica Epistola. Michael autem Archangelus, quando contendens cum diabolo, diserebat de corpore Mosis, non ausus est efferre iudicium blasphemiam, sed dixit ei Angelus; Inrepet te Dominus. Quid autem cum diabolo disereret militiae princeps Michael, sciemus. Conabatur hostis & inimicus & profanus diabolus cum summa impudentia, & contendebat in decessu Mosis, qui Deum maximè est contemplatus, efficere, vt eius corpus redigeretur sub potestatem interitus, vt nullus videret bonum signum in futurum ad humanam essentiam. Et ideo dicebat tenebricosus saran luminosissimo Dei militiae principi Michaeli, Mosem fecisse eadem Aegyptij, & alias in eum confingebat calumnias & criminationes. Superbo ergo & iactabundo maligni animo resistens Michael Archangelus & contradicens, & nunc hoc, nunc illud respondens ad ea confutanda, quæ ab illo dicebantur improbe; postremò videns eius insignem impudentiam, eum increpauit, dicens; Inrepet te Dominus; hoc est; Te, o diabole, perdat Deus. Statimque euauit sceleratus aduersarius. Talis est enim potentia diuini & Deum contemptantis Michaelis, & hæc est, quæ fuit disputatio & contentio in decessu magni Mosis, quando eius corpus abscondit Michael princeps militiae, nè si id inuenissent Iudæi, tanquam Deum adorarent, qui nè belluis quidem pepercerunt. Hæc Michael, qui est Angelicarum potestatum præstantissimus.

Num. 24. Sed is quoque etiam post decessum diuini Mosis, cum Iesus Naue diuinitus in populum Israeliticum obtinisset imperium, & eum duceret in terram promissionis, & struxisset aciem contra aduersarios, & de committendo prælio disereret, visus ei tanquam fortissimus miles militiae princeps Michael, stans omnino erectus, læto vultu & veste insignis, eratque strictus gladius in manu eius. Accedens verò Iesus, qui erat armatus, ei acerbè dixit, vt est verisimile; Noster ne es, an aduersarius? Praclarus enim tuus & varius aspectus incitat me, vt te interrogem. Dic ergo mihi ocyus, priusquam te casum aggrediar. Non enim conuenit, vt acie relicta in discrimine, ego te pergam alloqui. Arbitror enim te venire nos speculatum. Sin autem venisti transfuga, abiecto hoc tuo micante gladio, sis citò nobiscum, & liberare ab exitio, quod impia vrbi Hiericho imminet. Sin autem es noster, cur solus stas extra aciem, quæ versatur in certamine? Dic mihi autem ocyssimè. ego enim ex lingua Hebraica te agnoscam. Hæc cum interrogaret Iesus Naue, respondit ei Michael magnus ductor Dei ordinum; Ego præcipuus Dux copiarum Domini nunc accessi. Protinus autem, abiectis armis suis, Iesus Naue humi cecidit in terram, & eum adorauit, dicens; Domine,

Num. 31. Sed is quoque etiam post decessum diuini Mosis, cum Iesus Naue diuinitus in populum Israeliticum obtinisset imperium, & eum duceret in terram promissionis, & struxisset aciem contra aduersarios, & de committendo prælio disereret, visus ei tanquam fortissimus miles militiae princeps Michael, stans omnino erectus, læto vultu & veste insignis, eratque strictus gladius in manu eius. Accedens verò Iesus, qui erat armatus, ei acerbè dixit, vt est verisimile; Noster ne es, an aduersarius? Praclarus enim tuus & varius aspectus incitat me, vt te interrogem. Dic ergo mihi ocyus, priusquam te casum aggrediar. Non enim conuenit, vt acie relicta in discrimine, ego te pergam alloqui. Arbitror enim te venire nos speculatum. Sin autem venisti transfuga, abiecto hoc tuo micante gladio, sis citò nobiscum, & liberare ab exitio, quod impia vrbi Hiericho imminet. Sin autem es noster, cur solus stas extra aciem, quæ versatur in certamine? Dic mihi autem ocyssimè. ego enim ex lingua Hebraica te agnoscam. Hæc cum interrogaret Iesus Naue, respondit ei Michael magnus ductor Dei ordinum; Ego præcipuus Dux copiarum Domini nunc accessi. Protinus autem, abiectis armis suis, Iesus Naue humi cecidit in terram, & eum adorauit, dicens; Domine,

De Iesu Naue mirac. 6. Sed is quoque etiam post decessum diuini Mosis, cum Iesus Naue diuinitus in populum Israeliticum obtinisset imperium, & eum duceret in terram promissionis, & struxisset aciem contra aduersarios, & de committendo prælio disereret, visus ei tanquam fortissimus miles militiae princeps Michael, stans omnino erectus, læto vultu & veste insignis, eratque strictus gladius in manu eius. Accedens verò Iesus, qui erat armatus, ei acerbè dixit, vt est verisimile; Noster ne es, an aduersarius? Praclarus enim tuus & varius aspectus incitat me, vt te interrogem. Dic ergo mihi ocyus, priusquam te casum aggrediar. Non enim conuenit, vt acie relicta in discrimine, ego te pergam alloqui. Arbitror enim te venire nos speculatum. Sin autem venisti transfuga, abiecto hoc tuo micante gladio, sis citò nobiscum, & liberare ab exitio, quod impia vrbi Hiericho imminet. Sin autem es noster, cur solus stas extra aciem, quæ versatur in certamine? Dic mihi autem ocyssimè. ego enim ex lingua Hebraica te agnoscam. Hæc cum interrogaret Iesus Naue, respondit ei Michael magnus ductor Dei ordinum; Ego præcipuus Dux copiarum Domini nunc accessi. Protinus autem, abiectis armis suis, Iesus Naue humi cecidit in terram, & eum adorauit, dicens; Domine,

S. Michael apparet Iesu filio Naue. Iosu. 5. Sed is quoque etiam post decessum diuini Mosis, cum Iesus Naue diuinitus in populum Israeliticum obtinisset imperium, & eum duceret in terram promissionis, & struxisset aciem contra aduersarios, & de committendo prælio disereret, visus ei tanquam fortissimus miles militiae princeps Michael, stans omnino erectus, læto vultu & veste insignis, eratque strictus gladius in manu eius. Accedens verò Iesus, qui erat armatus, ei acerbè dixit, vt est verisimile; Noster ne es, an aduersarius? Praclarus enim tuus & varius aspectus incitat me, vt te interrogem. Dic ergo mihi ocyus, priusquam te casum aggrediar. Non enim conuenit, vt acie relicta in discrimine, ego te pergam alloqui. Arbitror enim te venire nos speculatum. Sin autem venisti transfuga, abiecto hoc tuo micante gladio, sis citò nobiscum, & liberare ab exitio, quod impia vrbi Hiericho imminet. Sin autem es noster, cur solus stas extra aciem, quæ versatur in certamine? Dic mihi autem ocyssimè. ego enim ex lingua Hebraica te agnoscam. Hæc cum interrogaret Iesus Naue, respondit ei Michael magnus ductor Dei ordinum; Ego præcipuus Dux copiarum Domini nunc accessi. Protinus autem, abiectis armis suis, Iesus Naue humi cecidit in terram, & eum adorauit, dicens; Domine,

S. Michael magnus ductor ordinum Dei. Sed is quoque etiam post decessum diuini Mosis, cum Iesus Naue diuinitus in populum Israeliticum obtinisset imperium, & eum duceret in terram promissionis, & struxisset aciem contra aduersarios, & de committendo prælio disereret, visus ei tanquam fortissimus miles militiae princeps Michael, stans omnino erectus, læto vultu & veste insignis, eratque strictus gladius in manu eius. Accedens verò Iesus, qui erat armatus, ei acerbè dixit, vt est verisimile; Noster ne es, an aduersarius? Praclarus enim tuus & varius aspectus incitat me, vt te interrogem. Dic ergo mihi ocyus, priusquam te casum aggrediar. Non enim conuenit, vt acie relicta in discrimine, ego te pergam alloqui. Arbitror enim te venire nos speculatum. Sin autem venisti transfuga, abiecto hoc tuo micante gladio, sis citò nobiscum, & liberare ab exitio, quod impia vrbi Hiericho imminet. Sin autem es noster, cur solus stas extra aciem, quæ versatur in certamine? Dic mihi autem ocyssimè. ego enim ex lingua Hebraica te agnoscam. Hæc cum interrogaret Iesus Naue, respondit ei Michael magnus ductor Dei ordinum; Ego præcipuus Dux copiarum Domini nunc accessi. Protinus autem, abiectis armis suis, Iesus Naue humi cecidit in terram, & eum adorauit, dicens; Domine,

S. Michael magnus ductor ordinum Dei. Sed is quoque etiam post decessum diuini Mosis, cum Iesus Naue diuinitus in populum Israeliticum obtinisset imperium, & eum duceret in terram promissionis, & struxisset aciem contra aduersarios, & de committendo prælio disereret, visus ei tanquam fortissimus miles militiae princeps Michael, stans omnino erectus, læto vultu & veste insignis, eratque strictus gladius in manu eius. Accedens verò Iesus, qui erat armatus, ei acerbè dixit, vt est verisimile; Noster ne es, an aduersarius? Praclarus enim tuus & varius aspectus incitat me, vt te interrogem. Dic ergo mihi ocyus, priusquam te casum aggrediar. Non enim conuenit, vt acie relicta in discrimine, ego te pergam alloqui. Arbitror enim te venire nos speculatum. Sin autem venisti transfuga, abiecto hoc tuo micante gladio, sis citò nobiscum, & liberare ab exitio, quod impia vrbi Hiericho imminet. Sin autem es noster, cur solus stas extra aciem, quæ versatur in certamine? Dic mihi autem ocyssimè. ego enim ex lingua Hebraica te agnoscam. Hæc cum interrogaret Iesus Naue, respondit ei Michael magnus ductor Dei ordinum; Ego præcipuus Dux copiarum Domini nunc accessi. Protinus autem, abiectis armis suis, Iesus Naue humi cecidit in terram, & eum adorauit, dicens; Domine,

mine, domine, quid imperas tuo famulo? Nam ego quoque sum tuus famulus, sicut etiam dominus meus Moses. Tu mecum quoque duc exercitum, me perpetuo, sicut illum, corborans. Ecce enim aduersus hostes fortiter direxi aciem, fretus iniuctis tuis viribus; per quas saeuus & inhumanis Pharaon cum toto exercitu, colligatis simul curruum axibus, ut mari funditus obrueretur, effecisti: & qui dominum meum Moysen in via obstitendo impediunt, impios Moabitas ad interfectionem deleuisti. Quid imperas famulo tuo Domine? Sanctissimus autem princeps Dei militiae dicit ei; Solue calceos ex pedibus tuis. Locus enim in quo stas, est sanctus. Quod cum statim factum esset, iussit ut audacter inuaderet urbem illam, septem muris circumdatam & inexpugnabilem: & simul atque inuasisset eum septem sacerdotibus tuba canentibus, eam ad solum usque diruit admirabiliter, & eam totam cum omnibus aedibus & diuitiis exussit, ut qui eam Domino, tanquam consecratum donarium & praedae primitias, obrulerit. Deinde sic postea viginti & nouem Reges, praeter Hiericho, cum eorum exercitibus & urbibus Iesus Naue filius consumpsit, non habens ciuitatem, non ullam belli sedem, non milites, qui ullam haberent belli peritiam, sed diuino nutu, & auxilio maximi Ducis omnium caelestium potestatum.

Erat enim hic militiae princeps, qui etiam in Goliath pone est iaculatus, & eum primum prostrauit, quando diuina funda fuit percussus Dei parentis Dauid. Nisi enim Angelus Domini eum pone percussisset, supinus cecidisset in fronte accepto vulnere.

Eundem autem maximum militiae principem videt etiam Dei summus contemplator propheta Daniel, arguens sceleratos, qui aduersus castam Susannam insanierant, & dicit alteri eorum; Expectat Angelus Dei iam tenens gladium, ut te fecet medium. Quinetiam postquam venit in mentem Dei parenti & Regi Dauid, facti ab eo peccati, & egregiam illam compunctionem & poenitentiam cito ostendit, cum qua flens ex profundo cordis clamauit, Peccauit Domino: postquam vidit propheta Nathan Angelum, qui erat paratus, recessisse, dixit diuino Dauidi: Dominus quoque abstulit peccatum tuum, non morieris: magnam & ineffabilem benigni Dei bonitatem ei annuncians, & eum consolans.

Iam vero cum execrandus Sennacherib Rex Assyriorum, plurimas gentes redigisset in seruitutem, & multas Iudaeae munitas cepisset ciuitates, venit & circumdedit Hierusalem cum maximis copiis, & statuit Rapsacen fauissimum suum ducem ad piscinam viae superioris, & clamauit Hebraice ad Ezechiam & Iudaeos, qui erant in ciuitate, blasphema verba dicens & satanica; Hac autem dicit vobis Rex magnus Assyriorum; Quae est haec fiducia, qua confiditis, quod dicitis; In Dominum Deum confidimus? Egredimini ad dominum meum potentem Regem Sennacherib, & viuetis, & non moriemini: & comedet vir ficum suam, & biberet vitem suam: & accipiam ex vobis in terram meam, & glorificabo valde & magnificabo: & ne audiat Ezechiam, quoniam vos decipit, dicens; Dominus nos liberabit. Num liberantes liberarunt dii gentium vnusquisque suam regionem a manu Regis Assyriorum? Hac cum audisset Ezechias, induit sacco, & ingressus est in domum suam, & fleuit vehementer, dicens; Domine Deus Israel, qui sedes super Cherubim, & in orbem circundaris & glorificaris non tacite a Seraphim, & ab omnibus sanctis Angelis. Tu Deus solus in omnibus regnis terrae. Tu fecisti caelum & terram, & omnia quae sunt in eis. Inclina Domine aurem tuam, & audi: Aperi Domine oculos tuos, & vide, & attende sermones Sennacherib, quos misit, exprobrans Deum viuentem. Quoniam in veritate Domine desertas reddiderunt gentes Reges Assyriorum. Et nunc Domine Deus noster, serua nos a manu eius, & cognoscent omnia regna terrae, quod tu es Dominus Deus solus. Et egressus est Angelus Domini nocte illa, & interfecit ex castris Assyriorum centum octogintaquinque millia. Et cum mane surrexissent, inuenerunt corpora mortua. Et dum auerteretur & fugeret Dei hostis Assyrius Sennacherib, cum interemerunt duo filij eius grauius in gladio, cum permanisset nulla ductus poenitentia. Cuius autem fuit hoc stupendum, praclarumque & admirabile facinus & potentia? non omnium Regis Domini Sabaorth principis copiarum Michael, qui non visus duxit exercitum, & aduersarios temporis momento sine gladio aperte concidit, in auxilium & custodiam suorum, qui spem suam collocarunt in Deum viuum vltionum, & qui solus potest seruare?

Sed ingrati Iudaei, & stulti, & increduli, & ignari, qui plurimorum diuinorum benefici-

scribunt tibi
diuinitus al
latam victo
riam.

4. Reg. 25.

De sanctis
tribus pueris
mirac. 10.

Dan. 3.

Nabuchodonosor
adorat Deum,
victus miraculo.
Psal. 33.

De Daniele
propheta
mirac. 11.

Dan. 14.

Dan. 6.

Daniel S.
Michaelis
obsequio à
leonibus no
læditur.

Dan. 12.

De Habacuc
propheta
mirac. 12.
Dan. 14.

neficiorum fuerunt immemores, post manu Angeli hostium illorum infestissimorum factam cladem, & rumpem illorum fugam, ne sic quidem potuerunt intelligere & agnoscere, sed dicebant; Manus nostra excelsa fecit hæc omnia prodigia. Propter eam tradidit eos Deus omnino in manus Nabuchodonosor Regis Chaldaeorum, qui etiam diruit omnes muros Hierusalem, & incendit ciuitatem totam, & domum Domini, & bello capta accepit vasa sacra, & multitudinem diuitiarum eorum, & duxit omnia Babylonem. Et fuerunt Iudæi seruietes in captiuitate cum magno metu Chaldaeis, colentes omnes eorum simulacra, præter sanctos tres pueros & prophetam Danielem.

Hi enim soli viri pii, etiamsi plane infantes abducti essent in captiuitatem, Dei timorem semper habentes, non cum sui generis pontificibus, scribis & pharisæis eò deducti sunt, vt colerent eos, qui non sunt, neque regum illum iustum timuerunt; sed in Deum viuum, qui dat salutem, confidentes, cum ducti essent ad tyrannum, audacter dixerunt; Notum tibi sit, Rex, quod deos tuos non colimus, & imaginem auream quam posuisti non adoramus. Tunc Nabuchodonosor Rex in ira & furore iniicit Ananiam, Azariam & Misael in fornacem ignis ardentem. Dei autem Angelus, Michael scilicet, simul cum eis descendit in fornacem, & nec omnino quidem eos tetigit ignis, sed exeuellit Angelus flammam fornacis, & transiit ignis circuncircat, & combussit viros omnes, qui ipsos iniecerant, hoc est, administratos Regis. Tunc tres tanquam vno ore latantes, laudabant & benedicebant & solum Deum glorificabant. Rex autem audiuit ipsos Deum laudantes in medio fornacis, & citò surgens, dixit magnatibus suis; Non tres viros victos iniicimus in medium ignis, & adspæctus quarti est similis filio Dei? Tunc cum Rex eos accersisset, egressi sunt illæsi. Cum autem diuini pueri egressi essent absque vlla læsione, coram eis adorauit Rex, & dixit; Benedictus Dominus Deus Sidrach, Misach, & Abdenago, qui misit Angelum suum, & eripuit pueros suos ex igne fornacis ardentis. Tunc Rex constituit eos principes, & maximo eos honore affecit cum propheta Daniele. Pulchre reuerà diuinus cantor Dauid psallit; Castrametabitur Angelus Domini in circuitu tentorium eum, & liberabit eos.

Simile autem rursus miraculum ostendit Deus admirabilem, per gloriosum Archangelum suum Michael, in famulo quoque suo Daniele, iniecto in lacum leonum. Nam postquam regnarunt Reges alij à Nabuchodonosor, diligebatur ab omnibus sapientissimus Daniel, vt qui ex Deo somnia conserer. Babylonij autem inuidia moti, insurrexerunt eo tempore aduersus Cyrum, qui tunc apud eos regnabat, sicut prius aduersus Darium, & dicunt ei; Rex, da nobis, vt morte afficiamus Hebræum Danielem; quoniam Bel deum nostrum cõtriuuit, & venerandum draconem interfecit, & sacerdotes & incantatores nostros occidit. Sin minus, te intermemus & domum tuam, vt Iudaizantem. Cum verò vidisset Rex, quòd cum valde irgerent, coactus tradidit eis Danielem. Illi autem iniecerunt eum in lacum leonum, & fuit illic sex dies. Erant autem in lacu septem leones. Occlusit verò Archangelus Michael ora leonum, & non molestia affecerunt Danielem, neque attigerunt omnino corpus eius. Cum verò venisset Rex septimo die, vt lugeret Danielem in lacu, inuenit salua quæ fixerat signacula. Et lacu aperto, videt Danielem stantem rectum, & manus habentem extensas, & Deum laudantem, & dicentem; Benedictus es Deus, qui misisti Angelum tuum, & obstruxit ora leonum, & mihi non nocuerunt. Tunc Rex citò cum gaudio Deum glorificans, sustulit Danielem è lacu illæsum, & adorauit eum. Viros autem, qui Danielem accusauerant, iniicit in lacum leonum. Non prius autem fuerunt in solo lacus, quam eos inuadentes leones deuorarent, & omnia ossa eorum tanquam in puluerem comminuerunt. Hic ergò vir desideriorum Daniel, sanctissimum Archangeli nomen nobis ostendit, quòd vocaretur Michael, id est, Dux Dei exercitus, vt qui hoc mysterium acceperit ab alio Angelo.

Porro verò Habacuc quoque propheta erat in Iudæa. Ipse autem coxerat pulmentum, & panes intinxerat ad nutrimentum, & ibat vt id ferret suis messoribus. Angelus autem Domini apprehendit verticem Habacuc, & impetu sui spiritus eum portauit à Iudæa Babylonem cum lentis alimento, & intulit ipsum Archangelus in lacum leonum, non solutis illic signaculis. Comeditque Daniel seruus Domini, & lætatus est. Et rursus idem Angelus Michael restituit confestim Habacuc in locum suum, nihil ei impedimenti afferens, quò minus eadem hora veniret, & eodem cibo messores

meffores suos copiose aleret. Papè, quanta est diuini Archangeli pernicitas?

Validissimo quoque suo impetu, diuino nutu, similiter rursus aliàs assumpsit diuinum quoque prophetam Ezechielem, vt dicit ipse Ezechiel in sua prophetia: Et adspexi, & ecce similitudo viri à lumbis suis, & inferius ignis? & à lumbis eius & superius tanquam visio electri? & accepit me à vertice in spiritu suo in medio cæli & terræ, & deduxit me Hierusalem.

De Ezechiel. ppheta mirac. 13. Ezech. 8.

Quinetiam apostolum quoque Philippum similiter rapuit Angelus Domini mei, & transtulit in Azotum, & non vidit amplius ipsum Eunuchus Reginae Aethiopum, postquam ab eo accepit baptismum salutarem.

De Philippo mira. 14. Act. 8.

Mentem autem impellit, & mihi animum excitat eximia gratia & virtus diuini Ductoris supernarum potestatum, & ducit ad narrandum vnum solum eius miraculum. Vincitur enim & caligat omnis vis dicendi, intuens ad altitudinem & multitudinem & excellentiam infinitorum & variorum & omnis generis eius miraculorum, & recusat omnino de ijs scribere. Deficiet enim planè tempus nos, vt diuinus ait Apostolus, narrantes. Est enim pelagus metiri, facilius, & stellas numerare, quam maxima, quæ à maximo incorporeo quotidie in nos fiunt, miracula. Ex magnis ergo & insignibus eius miraculis, audebo pauca quadam vobis narrare admirabilia opera.

De Marciano cerifero 15. mirac.

Tempore Michaelis Imperatoris & Theodoræ eius matris, erat vir quidam, nomine Marcianus, qui à teneris vnguiculis fuerat Cerifer venerandi huius templi. In ipso enim diuino & venerando & pulcherrimo templo Archangelico, omnes qui malè agitantur omne genus morborum, & accedunt in fide, & ex intemerata illa eius imagine bibunt vnguentum emanans, statim assequuntur, quæ speratur, curationem. In hoc ergo diuino & religioso templo assidue perseverabat prædictus Marcianus Archangeli Cerifer, vsque ad senectutem cum magno amore & fide, neque vnquam omnino opis habuerat medico: sed simul atque aliquando incidisset in vllum morbum, protinus procidebat in dicto templo Ductoris ordinum Michaelis, breuique sanus redibat in domum suam propter totam suam in eum affectionem.

Nota de vnguento ex S. Michaelis imagine manante.

Cum cum ergo aliquando grauis morbus & planè desperatus inuasisset, iacuit in inferiore parte templi Archangeli aliquot dies cum stabili & firma in eum fiducia. Cum plurimi autè amici & medici ad eum congregarètur, & dicerent alij alia, quæ ad eius pertinebant curationem, ipso verò ne eos quidem omnino de his audire sustinente, ausus est vnus ex medicis facere ea, quæ dicuntur fomenta, & iussit ijs, qui ipsi ministrabant, vt ei mederentur ante matutinum, vellèt an non. Cum autem fomenta composuisset medicus, domum redijt. Illa autem nocte Marcianus cum à se veluti discessisset, & esset in ecstasi, quomodo & vir hic pius narrauit, & subiectum argumentum ostendit veritatem, omnes templi portas vidit repente apertas, & ad lauacrum, quod extabat, virum terribilem cum impetu è cælo equitem descendisse. Cum is autem ex equo descendisset in purpureo, quod illic erat, marmore, ingressus est in templum, à plurimis stipatus, tanquam Præpositi veste indutus, & impletum est vniuersum templum odore ineffabili. Paulopost verò cum accessisset ad lectum Marciani, finxit se eà atrectare, quæ erant in scamno, & rapere quæ in eo erant posita ad alimentum & vsum? & cum inuenisset in catino posita, quæ dicta sunt, fomenta, ea accepta tulit ad Marcianum, rogans quid hæc sibi vellèt, & quisnam esset, qui ea temerè fecisset in domo sua. Cum is autem respondisset cum tremore, dixit ille terribilis & gloriofus duobus suis satellitibus? Tollite ea, & euntes, quamprimùm perforate caput eius, qui me contempserit, & ipsa in id iniicite. Cumque intinxisset summum digiti sui in candela, quæ impendebat eius admirabilem rerum effectrici imagini, signauit caput Marciani sancto oleo in figuram Crucis? & ex ecclesia egressus, equo rursus conscenso, sublatus est cælum? statimque clausæ sunt omnes portæ ecclesiæ, ita vt, quomodo, videri non potuerit. Marcianus autem magno timore affectus, & animo anxius vsque ad matutinum, propter terribilem visionem, accessit presbyterum ecclesiæ, & narrauit ei omnia. Tunc presbyter cum quasiisset, quæ à medico parata fuerant, fomenta, nec inuenisset, Marciani quoque caput animaduertisset, & vidisset sanctam Crucem in eo per sanctum oleum expressam? obstupefactus, abiit quamprimùm ad medicum, vt ei narraret omnia, & consuleret, vt ipse quoque peteret veniam ab ordinum ductore Michaeli de ijs, quæ ipse admiserat.

Infirmatur Marcianus.

Visio Marciani ceriferi.

Nota hæc signationem, per quæ curatur Marcianus.

Diuitius
punitur me-
dicus teme-
rarius.

Cum autem venisset Presbyter in domum medici, inuenit illic multitudinem innum-
merabilem, & lectum qui non poterat comprimi, cognatorum & amicorum eius so-
ciorum: qui omnes deshebant repentinum, & non prius animaduersum, lethalem
eius morbum: ipsum autem iacentem in medio omnium, toramque eius faciem
vsulatam, clamantemque grauiter, & magna voce eiulantem: Misere mihi mei, qui
Deum timetis. Scindite Christiani caput meum, non fero enim dolores. Postquam
verò audiuit à presbytero verba terribilia, quæ audiuerat à pio Marciano, tunc intel-
lexit medicus esse plagam dignam sua audacia, & statim acerbè exclamauit: Ego
sum causa grauis huius meæ mortis: sed me tollite & abducite, & iacite in sanctam
ædem eius, & si quid iubet eius misericordia, faciet in me indignum suum seruum.
Portantes autem eum, tulerunt vnà cum lecto. Marcianus autem cum sensisset tu-
multū, assedit: & cum causam resciuisset, seipsum considerauit, & inuentus est omni-
nò sanus. Tunc citò descendens de lecto suo, Deum glorificauit, suumque defenso-
rem & Dominum & magnum medicū & militiæ principem Michaelē: cursumque
egressus, processit obuiam, & sustulit medicum è lecto, & portauit eum suis manibus
simul cum presbytero, & posuit eum ante sanctam aram, miserabiliter desentem &
confitentem, vt ei esset propitijs sanctus Princeps militiæ. Marcianus autem cum per-
se manare fecisset vnguentum è sacra illa imagine, vnixit caput patientis medici, sta-
timque fugatum est acerbū illud tormentum, & ardentes faciei pustulæ sunt extinctæ,
& factus est sanus omninò, sicut prius, glorificans Deum, & sanctissimum eius militiæ
Principem Michaelē. Mansit verò deceterò medicus ille perseverans & munificè
offerēs in eodem glorioso templo Archangelico, toto tempore vitæ suæ Dominum
laudibus extollens, & eum, qui fuit velox ad ferendum auxiliū & eum defendendum,
militiæ Principem Michaelē.

Eccè vim
vnguētī sa-
cræ imagi-
nis.

Atque nonnulli quidem dicunt esse nouem eorum ordines, conuenienter para-
bolæ Seruatoris, quæ dicit: Si mulier aliqua habens decem drachmas, vnā ex eis
perdiderit, non accensa lucerna eam quærit: & quandò eam inuenit, conuocat
amicas, dicens: Gratulamini mihi, quoniam inueni drachmam quam perdideram?

De decem
drachmis.
Luc. 15.

Sunt autē nouem ordines incorporeorum, nempe Angeli, Archangeli, Principatus,
Potestates, Virtutes, Dominationes, Throni, Cherubim, Seraphim: & decimus ordo
est hominum. Nonnulli verò dicunt nonagintanouē esse eorum partes: centesimam
autem esse hominum, conuenienter parabolæ centum ouium, de quibus dicit Chris-
tus: Si fuerint alicui homini centum oues, & aberrauerit vna ex ipsis, non relictis
nonagintanouem in montes profectus, quærit eam quæ errat: & si contigerit eam in-
uenire, de ea magis lætatur, quàm de nonagintanouem, quæ non aberrauerunt: Re-
uerà enim nos sumus, fratres, qui malè aufugimus, & aberramus super montes & col-
les nefariæ actionis & incredulitatis: quos non despexit pastor bonus & benignus,
sed quæsiuit, & supra suum humerum portauit, & retulit in numerum gregis boni &
non errantis.

Nouem An-
gelorum or-
dines.

Ibidem.

DE S. ARCHANGELO GABRIELE.

Laudemus ergò omnes Dominum, fratres, & nomen eius simul extollamus, qui
facit magna & quæ inuestigari nequeunt, gloriosaque & admirabilia quorum non
est numerus, per sanctissimum Michaelē quotidie, & olim & nunc, & hic & alibi,
& multis & singulis. Nam etsi per alios sanctos Angelos innumerabiles, fecit Deus
admirabilium innumerabilia miracula per vniuersum orbem terræ, trium tamen so-
lūm ostendit diuina scriptura preciosa & veneranda nomina, Michaelis, & Gabrie-

for. colēdi
Appartio-
nes S. Gabri-
elis.

lis, & apertè colendis Raphaelis. Et quòd sanctissimus quidem Michæl fecerit hæc
omnia, quæ sunt simul posita terribilia miracula, hinc patet ex diuinis scripturis. Di-
uinitissimus autem Gabriel missus fuit ab omnipotente Deo & patre, tempore diuini

I.

& benigni in terrā descensus, veluti quidam pronubus Dei Verbi, ad sanctam Virgi-
nem, & dixit: Ave gratia plena, Dominus tecum. & hac voce depulit antiquissimam
& diuturnissimam molestiam primæ parentis Eux, & impleuit lætitia vniuersum or-
bem terræ. Prius verò sterili quoque clarissimæ Annæ, quæ in hortu suo obsecrabat

II.

Dominum, prædixit fore, vt ex ea nasceretur Dei parens. Quinetiam Prophete Zacha-
riæ in templo suffienti ipse dixit fore, vt in senectute gigneret Præcursores: quo tem-
pore eum etiam fecit obmutescere in pœnam incredulitatis. Eundem ergò diuinitissi-
mum Gabrielem vidit rursus idem Zacharias in sanctis sanctorum: cibū è cælis affe-
rentem ad Dei matrem. Eundem autem Gabrielem viderunt etiam pastores in ortu
Christi,

III.

Luc. 1.

III.

V.

V.

Christi,

Christi, annunciantem eis magnum gaudium & vniuerso mundo. Alij quoque simili-
liter plurimi boni, insignes & diuini patres, sunt ab eo in diuinis initiati mysterijs. Nā
per hos duos, Michaelē, inquam, & Gabrielem, descendit omnis datio bona & om-
ne bonū perfectum, quod desuper mittitur in terram à Deo omnipotēte. Hæ enim
sunt duæ maximæ & paris momenti lucernæ diuinitatis, quæ est principium luminis,
& est vnica & trina: & quæ non occidunt luminaria totius orbis terræ, qui est sub ca-
lo, mystæque arcanorum, & ad futurorum introducentes mytheria.

DE ARCHANGELO RAPHAELE.

Inducitur autem præclarus Raphael, quandò Tobia ex cæcatis oculis artificiosè
illuminauit. Hic enim Tobias fuerat abductus captiuus in prima Hebræorū captiui-
tate Ninive. Cùm autem esset pius & iustus, cōuenienter legi, eorum qui erant sui ge-
neris, morientium in captiuitate, corpora clam sepeliebat, quæ cōtemptui habeban-
tur, & non sepeliebantur. Quodam autem die cùm reuersus esset ex hoc pio opere,
deposuissetq; ligonem & bipalium, dormijt extra domū suam, propterea quòd ipse
esset pollutus, conuenienter legi, quæ dixit: Quicumq; tetigerit mortuum, immundus
erit vsque ad matutinum. Illa autem nocte calidum excrementum in eius oculos de-
misit passer, & statim fuit ex cæcatus. Nequaquam verò blasphemijs incessens, perpe-
tuò agebat gratias Deo, qui id permiserat. Post hæc autem cùm accersiuisset Tobias
filium suum, dixit ei: Ecce ego, vt vides, fili, & cæcus & senex factus sum propter mul-
titudinem meorum peccatorum. Agè ergò, mittam te ad Gabelum cognatum me-
um. Deposui enim apud eum ante captiuitatem aliquot auri talēta: & affer ea ad sus-
tentandas meas calamitates. Sed viam, o fili, nescis: quoniam est magna. Inueniamus
autem hominem, qui sciat viam, timentem Deum, & cum eo conueniamus de iusta
mercede. Qui tibi sit viæ comes post Deum, & te rursus reducat ad meos obscuratos
oculos illæsum & lærum. Cùm autem talis homo ab eis quæreretur, accessit ad eos di-
uinus Archangelus Raphael humana specie, præ se ferens se velle conduci mercedu-
la, & dicit eis: Pacifimini mecum, vt par est, & ego ipsum conseruabo post Deum. Re-
ctè enim scio & locum, & cognatum tuum Gabelum, & eius vxorem, & filiam eius.
Cùm ij ergò sic conuenissent, & accepisset puerum Angelus, qui videbatur merce-
de conductus, cum plurimis votis ex senis manibus, ambulauerunt sine labore mul-
tos dies. Eos verò consecutus est canis quoq; è domo. Cùm ipsi autè venissent ad Ti-
grim fluium, sedit puer Tobias ad lauandos pedes: & adspexit piscem exilientem, vt
eum deuoraret: & exclamauit puer. Dicit ergò ei viæ comes Angelus: Nè timeas, sed
eum teneas audacter. Id autem cùm factum esset, rursus dixit ei: Disceca eum, & cor-
quidem & iecur diligenter serua in vase, fel verò in altero vase. Habet enim senex qui-
dam, ad quem proficiscimur, formosam filiam habentem spiritum immundum, qui
vocatur Asmodæus. Qui propter eius amorem suffocauit septem viros, qui eam de-
sponderant. Loquat autem ego cum sene de contractu, & persuadebo ei, vt accipias
filiam eius in vxorem. Suffumiga autè eam ex iecore & corde, & fugiet ab ea Asmo-
dæus, homines occidēs dæmonium, in supremas partes Aegypti per me ligatum vin-
culis insolubilibus, & non repentè morieris. Et reuertetur ipsa quoq; nobiscum cum
multis facultatibus in domum tuam. Quod etiam factum est, vt summatim dicam.
Tunc puer seruauit cor & iecur & fel: piscem autem comederunt.

Cùm autem venissent, & alacriter accepti essent à sene Raguele, & verba mo-
nuissent de contractu, nolebat senex, timens maximè propterea, quòd esset ei propin-
quus gener, & ostendebat eis sepulcra septem virorum. Tandem autem persuasus
cùm celebrasset nuptias, & eum adspexisset vinum, quomodò ei suggesserat eius viæ
comes, Deo magnas egit gratias, & eam dedit senex vxorem Tobia, & dimidium su-
orum bonorum, & misit eos cum magno gaudio. Ipsi verò reuersis, & simul cum ea
ancillis & famulis & infinita pecunia, accepto etiā à Gabelo deposito, cùm venissent
prope domum Tobia, canis loco agnito procurrens, ingressus est domum, & cōple-
xus pedes Tobia, ei blandiebatur. Ille autè cùm ex eo cognouisset aduētum filij, sur-
rexit properè, & iuit ei obuiam, & hîc & illic offendebatur ad parietē non videns. Viç
verò comes dicit Tobia: Accipe fel piscis, & cùm in foribus occurreris patri tuo, pri-
usquàm ipse te amplectatur, unge oculos eius, & statim aspiciet. Quod cùm factum
esset, & protinus visum recepisset, steterunt obstupefacti, Deum laudantes propter
omnia bona, quæ eis fecerat. Volentibus autem ipsis magnas referre gratias viæ
comiti,

S. Raphaelis
medicina
reparati
sunt: Tobiae
oculi.

*legendū vi-
detur, omni-
um ordinū

S. Michael
vt sit à no-
bis inuocā-
dus.

March. 13.

comiti, qui existimabatur mercenarius, & prompto & alacri animo ei dare dimidium pecuniam quam attulerant, se eis aperuit Archangelus Domini, & dixit: Ego sum Raphael, vnus ex septem Archangelis, qui Deo offerunt preces iustorum: & neque comedi, neque bibi, etiamsi vos hoc putaretis. Domino verò perpetuò agite gratias, & semper ei cōfitemini, quòd magnificauit misericordiam suam super vos. Quae cum dixisset, statim fuit sublatus ab eorū oculis. Hoc ergò solum dixit scriptura fecisse Raphaelem, quòd fuit optimum & maximum miraculum. Dicit autem se vnum ex septem Archangelis, quoniam * omnes ordines supercaelestium, & quae intelligentia apprehenduntur, classium & coetuum Duces & principes, sicut dictum est superius.

Celebremus autem nos hinc quoque sincere, vt debemus, ó sacrosancte & à Deo collecte coetus, laetum & illustrem & admirabilem diem festum ordinum ductoris Michaelis, qui animas & corpora beneficio afficit: & ei offeramus dona accepta & digna, & pios ei hymnos perpetuò non cessemus psallere, vt ipse quoque moueat vehementiores intercessionem ad communem Dominum & creatorem, vt nobis det veniam, qui multiplicium peccatorum humana imbecillitate circumdati sumus & miseria. Ad eum ergò clamemus & dicamus: Benigne minister benigni Domini, qui in mysterijs initias Michael princeps militiae, assiduis tuis apud Regem glorię intercessionibus, omnes tuos laudatores & fideles tuos famulos, cum per poenitentiam, vt meliores euadant, deduxeris, & vt sanctos decet viuant, erudieris, illic colloca in statione iustorum. Te enim omnis coetus Christianorum, post Deum & intemeratam eius matrem, patronum habemus maximum & salutis defensorem. Te nostri auxilij arma validissima & moenia aduersus omnes hostes, tam qui in intelligentiam cadunt, quam qui sub sensum, opponimus. Te nostrae defensionis diuinam & euidentissimam circumferimus gloriationem. Per te fideles Reges assequuntur trophaea victoriae. Per te duces exercitus Christiani populi, vincunt & dedecore afficiunt phalanges gentium infidelium. Per te omnis gratia illuminans, & praedictio, & sapientia, & virtus data est fidelibus hominibus. Deceperò, vt qui habes etiã quòd potes, da etiam vicissim euentum petitionum. Protege semper & conserua vitam nostram pennis tuis Archangelicis, & nos libera ab omni nocumento. Cura affectiones eorum, qui aegrotant. Fac vt in auram euanescent & dissoluantur spiritus eorum, qui probris insultant & iniurijs. Adhuc magis deprime & deijce elatum & gloriosum supercilium & magniloquentiam peruersi, & Dei hostis, & hominibus infesti satanae, & fac vt cessent & ociose redantur improbae eius machinationes. Depelle daemoneum insidias, quae aduersus nos structae sunt. Euelle, quae ab inimico fata sunt zizania in agro Ecclesiae. Purga veri patrisfamilias & Domini sementem. Oppugna & ignominia affice & dissolue coetus eorum, qui male sentiunt, & sunt impij. Nos perpetuò confirma & corrobora intercessionum tuarum defensionibus ad hoc, vt citra impedimentum faciamus Dominicam & diuinam voluntatem: vt per tuam prouidentiam & defensionem digni habiti, qui vitam agamus in veritate & iustitia, assequamur aeterna Christi bona in regno caelorum: gratia & misericordia Domini nostri Iesu Christi, cui gloria & potentia in secula seculorum, Amen.

BEATI PETRI DAMIANI SERMO IN FESTO BEATISSIMI MICHAELIS ARCHANGELI.

29. Septembr.

IRCA rerum cardinem versamur, & magnificentiam operum Domini stylo prosequimur impolito: nec est praesumptio, sed deuotio, quia non temerarij scrutatores, sed pij pulsatores accedimus. Honorauerunt siquidem stylum maiestas Virginis, & dignitas Crucis, & vtrunque praesumpsimus vtroque saluati. Nunc ad Angelos sermonem conuertimus, & illius purioris naturae contemplantur originem, & hoc quidem conuenienter. In primis nanque locis illa duo prima posuimus, quae sibi primatum vendicant in rerum creaturis. Tertium autem locum sortiuntur Angeli, sicut in caelo, ita in scripto, sentitque

titque anima, quod continet pagina, & autoritas ratione munitur. Beata illa regio supernarum virtutum, in qua felices spiritus circumuolant Dominum Sabaoth, & sublimi pennarum applausu in plateis supernæ Hierusalem, Sanctus, Sanctus, Sanctus, clara voce decantant. Vidi (inquit Propheta) Dominum sedentem super solium excelsum, & eleuatum, & plena erat omnis terra maiestate eius, & ea, quæ sub ipso erant, replebant templum. Seraphin stabant super illud, sex alæ vni, & sex alæ alteri. Singula ista verba suo pondere librata sunt, & diligentissimam querunt expositionem, cuius nos immunes insipientia & ineloquentia fecit. Aliquid nihilominus exculpere tentabimus, si non ita sole nriter, veraciter tamen.

Visio hæc corporalis non est, vel fantastica inuoluta prestigijs, sed spiritalis & pura, purioris intelligentiæ desiderans sanctitatem. Hanc non vident nisi videntes, & qui mundi caliginem supergressi, splendorem diuinitatis lucidissima mente suscipiunt. Et, vt breuiter eam diffiniamus, Spiritus Dei nostro spiritui dulciter applicatus hanc efficit visionem, cum nos de præsciencia cumulat futurorum. Hoc igitur modo ille totius Prophetalis eloquentiæ gloria vidit Dominum, & sedentem. Filius Dei triginta & tribus annis seruus fuit, non dominus, minister non magister, vilis non gloriosus, & licet dixerit Discipulis: Vos vocatis me Magister, & Domine, & benè dicitis, Sum etenim: & Ego sum lux mundi: pauci tamen verborum altitudinem notauerunt, Pharisæis inuidentibus, Iudæis non credentibus, & illum arguentibus præsumptionis. Sed postquam resurrexit à mortuis, & in triumphali sede receptus est, imperatoria decreta propalata sunt orbi, fixitque Crucifixus in totam mundi latitudinem suæ dominationis insigne. Iam maiestatis nominibus circumfunditur ille pauper, & vnicus, & seruilium nominum vilitate dimota, Rex regum, & Dominus dominantium multa luce præfulgurat. Vidit ergo cum filius Amos, non humilem, sed sublimem, non iudicatum, sed iudicem, non opprobrium hominum, sed gloriam Angelorum.

Sedentem, inquit. Triplicem legimus Creatoris sessionem: vnã post mundi creationem, quando requieuit ab omni opere, quod patrârat: aliam post Ascensionem, quando assumptus est in cælum, & sedet à dextris Dei: tertiam post resurrectionem, cum sederit in sede maiestatis suæ, & nos cum eo sedebimus. Solet quietem labor præcedere, statio sessionem. Sed quando laborauit illa Maiestas, quæ nec afficitur passione, nec labore distringitur? Audi quomodo plurimus ei labor incubuit, cum illum pessimum præsumptorem de calis ad inferna detruxit, & hominem peccato penè simili compræhensum, de paradiso voluptatis in ærumnosum immisit exilium. Quantum putas tumultum in cælestibus efferbuisset palatijs, cum mortifer ille vastator irreparabile dissidium in illa cælesti curia fabricauit, conuentum proscidit Angelicum, & agmina stellantia secum traxit in mortem? Desæuit tunc Omnipotentis indignatio, totaque diuinitatis dextera percussus est inimicus, & in perditionis deuolutus est abyssum. Huic tam graui damno, tam grauius vindicato, successit & aliud. Peccauit nanque ille, qui huic resarciendæ ruina fuerat subrogatus, propter quem omnia subcælestia fuerant constituta. Peccante autem illo, multum splendoris sideris detractum est luminaribus, totamque elementorum materiam infectio deploranda confudit. Nondum auersus erat furor Domini, sed adhuc manus eius extenta, & dexteram eius singulari vulnere fatigatam prouocauit in se fragilis & lutosâ substantia, sensitque reliquias fulminei furoris miser homunculus, & personale delictum proserpsit vniuersos. Deturbatus igitur tumultibus frequentibus rationabilium creaturarum, Dominus maiestatis, & super suis hostibus vindicatus, cadentes Angelos cum desperatione damnauit, & hominem castigauit in spe, præuidens quanta bona de illius peccato esset facturus. Et ob hoc forsitan angelicum peccatum in scripturis non inuenitur expressum, nè scripturæ mandaretur, quod emèdari non poterat. Requieuit ergo Deus, rationabili sine tantis malis imposito. Sed rursus tactus dolore cordis intrinsecus, & peccantium hominum enormitate granatus, deleuit quem creauerat hominem, & diluuium inhabitare fecit: nec hoc contentus, super Sodomam & Gomorrhã ignè pluit & sulphur, Aegyptios submersit in fluctibus, Israelitarum cadauera prostravit in eremo, ubique turbulentioris Domini representans imaginem. Ad extremum venit ipse nube nostræ carnis obrectus, & dolorum particeps & laborum, didicit obedientiam ex his, quæ passus est.

Consummata autè carnis susceptione, eleuatus est in cælum, & sedet à dextris Dei:

nec

Esa. 6.
Visio Esaiæ
propheta.

Expositio
eius.

Dei Filius
33. annis ser-
uus.
Iohan. 13.

Iohan. 8.

Nunc verò
Dominus &
Rex regum
dicitur.

Triplicis eius
sessio.
Gen. 2.
Mar. vi.
Math. 19.

Homo resar-
ciendæ Ang-
elice rui-
næ subroga-
tus.
Esa. 5.

Gen. 7.
Gen. 19.
Exo. 14.

Luc. 2.

Mar. 16.

nec tamen sedet ad plenum, quia assistit adhuc vultui Dei pro nobis. Erit autem ei tertia sessio gloriosa, cum bonos & malos diuerso fine, diuersisq; clausuris includerit. Sedebit in sede maiestatis suae, cum nos traxerit ad se, & erit Deus omnia in omnibus. Prima sessio est gratiae, qua gratis omnia fecit. Secunda misericordiae, qua nos misericorditer redemit. Tertia gloriae, cum nos glorificabit. Attende autem sedentis gloriam, & excellentiam sessionis, vbi nulla creatura confedere praesumit. Seraphin, inquit, stabat, non sedebat. Vidi Dominum & vniuersam militiam caeli assistentem ei, (ait Propheta) assistentem dicit, non sedentem. Millia millium ministrabant ei, & decies millies centena millia assistebant ei, Daniele testante. Omnes Angeli stabant in circuitu throni, ait Euangelista. Et alibi: Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus populis, & linguis, stantes ante thronum. Sed & Virgo singularis adstat à dextris in vestitu deaurato. Moyses, vt videat trāscentem Dominū, stat in petra, & Elias stat in conspectu Domini, & omnis creatura imperatoriae maiestati assistit. Solus ille transfuga spiritus, dissensionis principium, princeps malitiae, malorum summa, voluit confedere. Sedebat, inquit, in monte testamenti. Omnes stant, omnes ministrant, & tu, pacis inimice, sedere praesumis? Ipse Filius idem, quod Pater, sedere nescit, donec dicat ei Pater: Sede à dextris meis. Talem vidit cum Esaias, & Dominatorem vniuersae terrae, & in aureo throno suae diuinitatis sedentem, in illa secunda sessione, qua carnem nostram caelis inuexit.

Sequitur, Super solium excelsum. Excelsum solium, Angelicam naturam intellige, primam Omnipotentis creationem, & primaria dignitate praeditam potestatem. Super hanc sedet, & superuehitur Filius Virginis, susceptum hominem ordinibus prouehit Angelorum: quia etsi melior est natura, fortior est gratia: si magna dignitas, maior Dei voluntas, quam omni nexu naturae summus ille Philosophorum adstruit altiore. Eleuata est ergo magnificentia Dei non solum super caelos, sed & super Angelos: quia tanto melior Angelis effectus, quanto differentius praeter illis nomen haereditauit. Et plena erat maiestate eius omnis terra. Ipse Dominus Deus noster, in vniuersa terra iudicia eius, ait Psalmista. Et quomodo nunc post hanc eius eleuationem asserit Propheta omnem terram maiestate eius esse repletam? Sed cum dicit, Plenam maiestate, intelligit dicere maiestatis cognitione, quam ante eius incarnationem aut nulli meruerunt, aut pauci. Sed nunc ab ortu Solis vsq; ad occasum nomen Dei magnum praedicatur in gentibus, suntque omnes docibiles Dei, quos eius vnctio docet de omnibus. Nam etsi in Israel magnum nomen eius, non tantum iam vni angulo, sed toti mundo notitia se diuinitatis infudit.

Sequitur, Et ea, quae sub ipso erant, replebant templum. Templum accipe ciuitatem Dei viuientis, sponsam eius, quae non habet maculam, neque rugam. Sub ipso sunt incarnatio, passio, mors, & omnis illa horaria dispensationis molestia, quia resurgens ex mortuis iam non moritur. Haec sunt, quae replent Ecclesiam, quorum recordatio nobis annuas parit solennitates. Replebimur in bonis domus tuae, sanctum est templum tuum: quod tunc profecto mirabile est in aequitate, cum Ecclesia personas non accipit, respuit munera, veritatem eligit, diligit rationem. Sequitur, Seraphin stabant super illud, sex alae vni, & sex alae alteri. Duo Seraphin, Angelum & hominem accipe. Qui incendentes vel ardentibus dicuntur, cum ille ardeat praesentia, hic memoria.

Primum de alis Angelorum videamus, & quali volitatione ferantur. Et quia nota est sententia illa, quomodo caput & pedes velent, & tantum media videantur, id est, quod fuit ante mundum, & quod post eum erit, his, quae in praesentia sunt, aliquantum apparentibus, Ezechielem adducamus in medium, qui animalium alas hoc modo distinguit dicens: Duabus alis volabant, & duae pennae singulorum iungebantur, & duae tegebant eorum corpora. Prima eorum ala est, dignitas suae productionis. Transi parumper in arcanum huius intelligentiae, & dignitatem huius considera creaturae: Ipsa est principium viarum Dei, ait scriptura. Quantum priuilegium, quod illa cogitatio Altissimi in hoc primum opus prorupit. Decebat profecto, vt singulari gloria praefulgeret, quod de manibus Dominantis primitiua creatione processit. Tu signaculum similitudinis, plenus sapientia, & perfectus decore, in delicijs paradisi Dei fuisti: dicit Propheta. Non solum similitudo, sed & signaculum similitudinis, vt tanto subtilius imago Dei insinuetur expressa, quanto differentius signaculum similitudinem

Matth. 25.

Cur Deus
sedeat.

Dan. 7.

Apoc. 7.

Angeli &
sancti cur
stent.

Psal. 44.

Exo. 33. & 34.

Esa. 14.

Psal. 109.

Psal. 8.

Heb. 1.

Psal. 104.

Psal. 112.

Iohan. 6.

Eph. 5.

Rom. 6.

Psal. 64.

Animalis

Ezechielis

expositio.

Ezech. 1.

Prima ala

quid.

Iob 40.

Ezech. 23.

hem præcedit. Vbi autem plenitudo sapientiæ, decoris perfectio, paradisi deliciæ nominantur, tota simul iungitur beatitudo. Subdit autem scriptura, quod superexcellit, & quod totius eloquentiæ superat facultatem: Quem preciosiorem fecit Deus. Hic dictum est quicquid dici potuit.

Secunda ala, gratia est confirmationis. Hæc ala feliciori volatu lassitudinem nescit, per omnia similis præcedenti, nec inferior. Cadentibus quippè præsumptuos, & istis in humilitate durantibus, incircunscriptus ille Spiritus remanentes summa profectus est largitate, dans eis in munere, nè possent amplius aliqua labefactione corrumpti. Confirmati igitur, & de sui statûs stabilitate securi, lucidioris gratiæ subiêre fastidium. Seruiunt ergò illi, cui seruire, regnare est, & felici securitate, & secunda felicitate. His duabus alis volant Angeli, volatione vtrique indefessa, & creati digniter, & fortiter confirmati.

Tertia ala est, singularis amor sui Creatoris: & hæc quidem felicissima, subtilibusq; pennulis intertexta. Amant enim, & ardent, & desiderant in eum prospicere, cuius amore feliciter incenduntur. Quando enim propiores, tantò feruentiores, & in lumen maiestatis absorpti indicibili modo & semper ardent, & semper satiantur.

Quarta est, assidua visio diuinitatis. Sed & hæc pennis floridioribus intertexta. Quarta dignitatis est, assidue videre Deum? Et illi quidem spiritus, etiã cum mittuntur, non fraudantur gloria visionis, quia ubiq; occurrit diuinitatis essentia, quæ intus est omnia continendo, gubernando exterius. De his duabus scriptum est: Duæ pennæ singulorum iungebantur, cum singularis amor ex assidua visione nascatur, & assiduam visionem singularis amor efficiat.

Quinta est, gaudium nostræ redemptionis: & ipsa multiplici picturata varietate. Quis verborum copia comprehendat, quatum gaudium Deus homo virtutibus Angelicis ingenerauit, cum & eorum collegam, qui ab eis exierat, sed non erat ex eis, vexillo Crucis irruente confregit, & hominem perditum ad regna reuocauit cælestia? Nec mirum, quia videbant materiam repurgatam, de qua superna illa ciuitas reaficitur, cuius participatio eius in idipsum.

Sexta est, restitutio supernæ ciuitatis. Sed & hæc picturis pulchrioribus colorata. Quid enim erit, cum illo terribili iudicio peracto, Dominus virtutû hominês Angelis sociabit, resarciens damnum, redintegrans numerum, & vnumquenque ordinem ex meritis hominibus ad summam reuehet numeralem? Tunc sicut latantium omnium habitatio erit in ciuitate Dei: quia varietate partium ordinata, nil erit amplius quod repugnet, vel quod à statutis locis valeat elocari. De his duabus dicitur: Duæ regebant corpora eorum: quia gaudium nostræ redemptionis, & restitutio supernæ ciuitatis, beatorum spirituum corpora contegunt, & resarciunt, nè tam ruinosa diminutio in illa superiori gloria cognoscatur. Et attendendum, quanta benignitas gratiæ genus humanum in istis administratorijs spiritibus accumulât, quia pugnant pro nobis, ut illud: Factum est prælum magnum in cælo: vincunt pro nobis, sicut ibidẽ subiungitur: Nunc facta est victoria: gaudent pro nobis: Quia est gaudium Angelis Dei super vno peccatore poenitentiam agente: sicut scriptum est: Angeli pacis amarè flebunt. Hæ sunt felices pennæ, quibus ille numerosus ordo superuolat, stans inirritabiliter, alacriter volans, & in æternitatem.

Sed iam redeundum est ad nos, & stylus ad nostram retorquendus humanitatem, quos ab Angelico consortio corporeæ voluptates, & iniquæ voluntates diuidunt, & abiungunt. Et licet in hanc degenerauimus vanitatem, portamus tamen imaginem Creatoris, quæ etsi obscurari potest, nequit tamen deleri. Vniuersa vanitas omnis homo viuens (ait iustus) sed & in imagine pertrahit homo. Assignemus ergò sex alas homini, etsi non tales, qualescunq; tamen. Prima hominis ala reuertentis ad Deum, amaritudo cordis est. In multis offendimus omnes, & non est numerus offensionum nostrarum. Sed cum accedente & accedente gratia Dei cor nostrum, recogitamus omnes annos nostros in amaritudine anime nostræ, obscuratam reclamamus imaginem, & in nostrum principium teformamur. Sed quia corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem, sequitur secunda penna, confessio videlicet oris. Ante omnia confessio (dicit scriptura) nihilque Deo gratius est, quam confiteri, & accusare quod fecisti. Plena est omnis scriptura sacra tantæ virtutis testimonio, cui tam veteris testamenti, quam noui tota seruit authoritas. Ista siquidem duæ virtutes sunt, quæ multiplicem cumulum scelerum nostrorum ante Dei oculos abscondunt.

De

Pfal. 31. De his dicitur: Duæ tegebant eorum corpora. Beati enim, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum. Imputavit, dixit, non fecit. Qui enim peccatum non fecerit non est, nisi vnus, & hic Filius Dei. Omne autem, quod ipse nobis non imputare decreuerit, sic est quasi non fuerit. Tertia ala est spes. Hæc est, quæ fragiles animos erigit ad superna, quæ tedium expectationis leuigat, quæ præsumit de misericordia iudicis, & in diuinæ pietatis obuersatur palatio. Quarta est timor. Iste est, qui subcutit carneam vestem nostram, ossa penetrans, & ipsis se infundens medullis. Offert paululum oculis cordis imaginem Domini, & illius Domini, qui fecit cælum & terram, qui potestatem habet corpus & animam mittere in gehennam, cuius patientiam prouocasti, thesaurizans tibi iram in die iræ & reuelationis iusti iudicij Dei. Cum hæc intuitu diligentiori prospexeris, timor & tremor venient super te, & formido mortis interiorem hominem validius interuertet. Quia igitur spes multum præsumit, & timor diffidit nimis, vtrunq; iungere non moreris, vt in commune faciant, quod diuisa non possunt. Discite sic sperare, vt timeas: sic timere, vt speres. De his scriptum est: Duæ penne singulorum iungebantur. Quinta est humilitas. Propè est Dominus his, qui obtriuerunt cor, ait scriptura. Humilitas est mater virtutum, superbia vitiorum regina. Hæc sola virtus virtutum nutrix, quam solam in Virgine Matre respexit Altissimus: cuius, quandiu conuersatus est in terris Filius Dei, & executor extitit, & magister. Discite à me, inquit, quia mitis sum, & humilis corde. Sexta est charitas. Hæc est principium, & finis, bonorum clausula, singularis filia summi Regis. Superfluum est eam verbis prolixioribus commendare, cui alludit tam secularium, quam diuinarum literarum tota facundia. De his dicitur: Duabus alis volabant. His geminis alis illi pennati euolant ad superna, de quibus dicitur: Frustrà iacitur rete ante oculos pennatorum. Quòd si istis volauerimus, nec defecerimus, quandoquè etiam pennis Angelorum volabimus, & videbimus illum in decore suo, qui est Deus benedictus in secula seculorum, Amen.

NARRATIO MIRACVLI, QVOD FACTVM EST IN REGIONE CHONENSI A MICHAELE

Archangelo, principe militiae celestis. Habetur in Simeone Metaphrasie 5. Septembris, nos ad 29. Septembris transfulimus propter S. Michaelis solenmitatem.

29. Septembr.

DE sanctis quidem viris narrare, & res illorum meminisse, non solum est pium, sed etiam nobis vtile & conducibile. Memoria enim est omnino signum desiderij. Martyrum autem & sanctorum desiderij, transit ad ipsum commune Dominum, quem illi laudare, & ei gloriam tribuere elegerunt, & à quo rursus maiorem sunt gloriam consecuti. De incorporeis autem scribere virtutibus, earumq; diuina signa enunciare & prodigia, est longè vtilius. Nam quo est eis maior apud Deum coniunctio & fiducia, eo etiam maiorem percipimus vtilitatem ex eorum narrationibus. Incipiendum est autem paulò altiùs. Nam id quoquè coniunctum est cum argumenti consequentia.

Cum Christi iam discipuli, eiusq; Euangelij ministri & nostræ salutis, ciuitates obirent, & disseminarent prædicationem, & multos adducerent ad agnitionem, Euangelista quidem & Theologus Iohannes, cui de maiori, quam in alios discipulos, Magistri in eum beneuolentia testimonium fert Euangelium, versatur apud Ephesios: Philippus autem venit Hierapolin. Iohannes cum inuenisset Ephesios errantes in profunda nocte infidelitatis, sacrificiaque & festa peragentes, & quæcunque Deo conueniunt, Dianæ facientes, doctrinæ luce eos deducit ad veritatem: & cum puro veritatis radio eorum animas illustrasset, transit ipse quoq; Hierapolin, & versatur simul cum Philippo. Quoniam autem vsq; adeò decepta erat ciuitas, & Gentium erroribus erat adeò implicata, vt vel viperam Deum existimaret, neque vilo modo vellet admittere diuinum semen, & pietatis prædicationem, Apostoli Christi, qui non poterant aliter ijs persua-

S. Iohannes conuertit Ephesios.

Hierapolite viperam pro Deo colunt.

dio heresum spirans pietatis suauitatem, decimo anno gratis venit ad hoc templum, ut qui duceretur à quadam prouidentia: & sit eius ædituus, qui quidem diuina gratia dignus fuit habitus. Carnis enim voluntatem tam pulchrè superauit, & tam pulchra fuerunt eius vitæ proœmia, vt neque pane vesceretur, neque aliquo alio ex ijs, quibus homines vescuntur necessariò: non vteretur balneis, neque sui corporis vllam curam gereret: sed semper spiritali viuendi rationi vacaret: idque cum esset puer, & nondum perfectiorem attigisset ætatem. Quod quidem penè esset incredibile, nisi magnitudo virtutis, & spectaculorum, quibus dignus fuit habitus, hæc redderet credibilia, & contra quæ nihil dici potest. Nam herbas quidem coquens, comedebat, easque agrestes, & quæ ne tantillo quidem salis adpersæ erant: quod quidem omnibus necessarium est cibi condimentum. Id autem fumebat semel in hebdomada: & aquam bibebat dimensam. Indumentum autem erant duo sacci, vnus quidem pro tegumento corporis, alter verò pro stragulo, longo tempore vterq; eorum vsum implens. Anno enim toto alter ex faccis tegebat nuditatem, altero stratum operiente. Deinde vsum permutantes, alter quidem vestimentum, alter verò rursus fiebat stragulum. Atque ea quidem, quæ erant sub sacco, erant acuti lapides: parte autem, quæ erat ad caput, sacculus sub se sentes habebat. Sic verò quiescebat vir ille egregius, si quando cum corpus defessum cogebat, vt se modicè remitteret.

Mira pueri abstinentia.
Vestis sacco.
Asperimū stratum.
Oratio eius in tali abstinentia.
Psal. 89.

Quænam autem fuerunt eius verba ad Deum, per quæ suscepit hanc vitam laboriosam & asperam? Nè bona huius vitæ videat meus oculus, neq; mihi mens vnquam pèdeat à presenti vanitate: imple, Domine, oculos meos lachrymis spiritalibus. Contere cor meum, & dirige gressus meos. Quid enim mihi prodest hoc corpus è luto factum, quod nunc quidem est, paulopòst autem non erit: quod quidem sicut herba manè efflorescit, vespere autem flaccescit? Liceat mihi, vni bono animæ adherere, quod mihi omninò conciliabit eam, quæ illic est, beatitudinem. Hæc quidem semper apud se versabat in animo, & Deum alloquebatur. Turba autem infidelium hæc nequaquam poterat ferre æquo animo: sed partim quidem magna illa abundantia miraculorum aquæ sanctificatæ, partim autem Archippi quoque zelus ad virtutem, & quæ sunt ex Deo certamina, & tanta propter illum tolerantia, illos mouebant & incitabant, & ad apertam deducebant insaniam.

Non ferunt impij vitæ sanctitatem & aquæ miracula.
Aquæ cõtra naturalem cursum fluunt ad partem dexteram.
Psal. 26.

Certè cum simul coisissent, & dentem instar apri in vtrunque acuisent, alij quidem crinibus Archippum apprehendunt, & virgis (ò manus sceleratas) eum cædunt crudeliter. Alij autem confluunt aduersus sanctam illam aquam, hanc quoque malè conantes afficere. Sed illis quidem manus obtorpuerunt: his autem flamma illinc ex aduerso occurrens, fecit, vt redirent inanes. Vnde etiam ad aliam conuertuntur machinationem, volentes Archippum tollere de medio, & superare ipsam aquæ operationem. Quænam est ergò ea machinatio? Templi aream ad sinistram præterfluebat fluuius, nomine Chrysus. Eius stauerunt deriuare fluentum, & in aquam sanctam immittere, vt in hac congressione cum aqua fluuij aqua illa diuina admixta, non amplius haberet eandem operationem, sed perderet virtutem curationum. Atque hæc quidem illi: & ab eis deinde conuertitur aqua fluuij, vt immittatur in aquam sanctificatam. Illa autem (ò Dei virtutem, & inanem impiorum laborè) non, vt contendebant, fluxit ad sinistram: sed conuersa est in cõtrariam partem, quomodo etiam in hodiernum vsque diem cernitur fluere.

Postquam autem res eis aliter cessit, & iniquitas, vt cum diuino dicam Dauide, se ipsam sefellit, eis secundum quid suggerit maius priore seminator zizaniorum & hostis humani generis. Ego autem id narrabo, ex alto repetens: Duo quidam alij fluuij originem habentes in Oriente, quorum alter quidem Lycocaper, alter verò Cuphus vocabantur, ostijs quidem à se inuicem distantes, sacrum illum locum transmittebant: confluentes autem ad montis radices, & ambo vnus effecti, fluebant per Lyciam. Suggestit ergò malignus ijs, qui armabantur aduersus pietatem, & persuadet, vt immitrant fluuios aduersus sanctum locum: vt non solum diuinam illam aquam, sed ipsum etiam locum cum templo fluuij attraherent. Erat enim locus vsque ad decliuem & concauus, vt non solum facilè, sed etiam ceclerrimè videretur fururus deorsum aquæ lapsus. Magna ergò manu congregata, Laodicea (est autem hæc insignis vrbs Lyciæ) conueniunt: deinde accedunt ad rupem, quæ est prope templum. Erat autem rupes adè alta, & tanta magnitudine, vt eam perfectè pertingeret ne posset quidem oculus. Illi verò primùm illinc incipientes, maximam fossam fodiebant inter fluuios & petram.

petram. Postquam autem satis iam eis effossa esset fossa, cauant locum vsque ad profundum terræ sinum, in quem conabantur deriuare fluuios, & cum sepi circumdant, quod erat laboriosissimum, vt repente quidem aqua illic cogeretur: deinde, sepi repente rupta, celerior esset aquæ descensus.

Interim autem, dum isti multiplices ac varias construebant machinas aduersus locum sanctum, Dei famulus Archippus, in nudo solo iacens, eum acriter rogabat, & pro viribus supplicabat, vt sacer ille locus appareret potentior insidijs inimicorum: & In Deo, dicebat, cōfido, qui me saluum facit à pusillanimitate & tempestate, quod non sinet sanctam domum suam videre interitum. Cum decem itaque dies intercessissent, illi quidem sepem aquæ diruunt circa initium noctis, vt in Archippum nequam prouisurum & caurum aqua irruens, ipsum quoque simul cum aqua obrueret. Et stantes ad sinistram, expectabant sancti loci, quæ mox videbatur futura, submerfionem. Dei autem seruus Archippus, postquam sensit fluuios iam descendentes, coepit flere vehementius, & precari intentius: Extulerunt fluuij, Domine, dicens, extulerunt fluuij voces suas, Extollent fluuij fluctus suos à vocibus aquarum multarum. Mirabiles elationes maris, mirabilis in altis Dominus. Domum tuam decet sanctitudo, Domine, in longitudinem dierum. Cum sic ergo affectus esset Archippus, & sic præclare vacaret orationi, diuina visio desuper à duolâs modo quodam arcano, eum vocauit nominatim. Et ille quidem è templo egressus, continuo cecidit pronus, vt cuius oculi non ferrent securè se ad tale applicare spectaculum. Ea autem illi dixit: Surge, & veni huc ad me, & Dei virtutem videbis inexpugnabilem in his aquis, quæ vehementer confluunt.

Cum itaque beatus coniecisset Archippus, hunc esse magnum illum caelestis militiae principem, stetit quidem, vt ei iussit, ad eius sinistram: statim autem vidit columnam ignis, quæ à terra pertingebat vsque ad ipsum celum: & vocè illinc audiuit, quæ eum iubebat esse bono animo, & non timere. Deinde ad ipsos quidem aqua processit. Cum ille autem manum sustulisset, & Crucis signum formasset, & loco stare iussisset fluuios, (Quanta est, ô Christe, multitudo tuæ virtutis?) viderunt eum aque, vt Psalmicè dicant, & timuerunt, & tanquam murus repente cōcreuerunt ac constiterunt. Cum ille autem rursus sustulisset dexteram, & in rupe, quæ erat propter templum, figurasset signum Crucis, repente erupit tonitru, & terra valde cōtremuit, & terra motu quidem fissâ fuit petra: ille verò cum valida rursus in eam arma torfisset, nempe terribile signum Crucis: Conteratur quidem hic, dixit, omnis virtus aduersarij: scateat autem ab omnibus malis liberatio ijs, qui accedunt fideliter. Cumq; sic dixisset, iubet Archippum transire ad dexteram. Cum is autem ad dexteram stetit, & iussui statim paruisset, militiae princeps maxima & clarissima voce iussit fluuijs, dicens: In hoc infundibulum decerò infundimini. Re autem sic admirabiliter & contra opinionem facta, vt iusserat, diuinus Archangelorum quidem princeps Michael continuo ab Archippo auolans, reuersus est vnde descenderat, & ad primam lucem accedit, qui ipse quoque est lux perfecta, & illo admirabili, & qui naturam superat, splendore fruitur. Dei autem seruus Archippus, ab illo tempore in templo permanet, intentius & ardentius ei preces fundens.

Sed ille quidem cum annos vixisset septuaginta, hac vita relicta, ad suum redit Dominum, tanquam bonus quidam agricola, pulchrorum horum virtutis seminū mercedem accepit. Miracula autem in hodiernum vsque diem fidelibus sciantur vberius intercessionibus ipsius Michaelis principis incorporo-

rum: Gratia & benignitate Domini nostri Iesu Christi:

Cum quo patri gloria simul cum sancto spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Rr 2

RELA-

Vide stultam
impiorum ma-
chinationem.

Psal. 92.

Et etiam S.
Michael
Crucis si-
gno mira-
facit.

Beati Ar-
chippi felix
exitus.

RELATIO DE DEDICATIONE BASILICÆ
SANCTI MICHAELIS, ET MIRACVLIS OSTENSIS.

Habetur in Homiliario Doctorum, & consentiunt antiquissima Mar-
tyrologia, atque etiam peruetusti codices manuscripti, in
quibus tota extat ad verbum.

29. Septēbr.
Ecclesia S.
Michaelis
ab ipso con-
dita.

Garganus
mons à quo
& vnde di-
catur.

Sagitta re-
dit in eum,
qui iecerat.

Nota anti-
quam con-
suetudinē.

Psal. 109.
Diuina vir-
tute in fugā
cōpelluntur
Neapolita-
ni.

MEMORIAM beati Michaelis Archangeli toto orbe ve-
nerandam, ipsius & opere condita, & consecrata nomine
demonstrat ecclesia: quæ non metallorum fulgore, sed
priuilegio est commendata signorum: vili facta schema-
te, sed cælesti prædita virtute, vtpotè quam fragilitatis hu-
manæ memor Archangelus, è cælo veniens, ad prome-
rendam ibi mortalibus supernorum ciuium societatem,
propria manu condere dignatus est. Vertice siquidem
montis excelsi posita, de corpore eiusdem saxi spelun-
cæ instar præcauata ostenditur. Est autem locus in Apuliæ
finibus, vbi inter sinum Adriaticum & montem Garga-
num ciuitas Sipontina sita est. Qui à mœnibus ciuitatis ad duodecim millia passuum
erectus, in cacumine supremo beati Archægeli, quam præfatus sum, gestat ecclesiam.
Hanc mortalibus hoc modo cognitam, libellus in eadem ecclesia positus, indicat:

Erat in ea ciuitate vir prædiues quidā, Garganus nomine, qui ex euentu suo monti
vocabulum indidit. Huius dum pecora, quorum infinita multitudine pollebat, pas-
sim per deuexi montis latera pascerentur: contigit, taurum armenti gregis consortia
spernētem, singularem incedere solitum, & ad extremum redeunte pecore, domum
non esse regressum. Quem dominus, collecta seruorum multitudine, per denia quæ-
que requirens, inuenit tandem in vertice eiusdem montis foribus cuiusdam assistere
spelun-
cæ. Itaque ira permotus, cur soliuagus incederet, arrepto arcu, appetit illum
sagitta roxicata: quæ veluti vèri flamine retorta, eum à quo iacta est, mox reuerfa per-
cussit. Turbati ciues & stupefacti, qualiter res fuerit effecta, (non enim propius acce-
dere audebant) consulunt Episcopum, quid facti opus sit. Qui in dicto ieiunio tridua-
no, à Deo monuit esse quærendum. Quo peracto, sanctus Domini Archangelus Epi-
scopum per visionem alloquitur, dicens: iam benè fecisti, quod homines latebar, à
Deo quærendo mysterium, causam videlicet hominis suo telo percussit. Sciatis autem
hoc mea gestum voluntate. Ego enim sum Michael Archangelus, qui in conspectu
Domini semper assisto, locumque hunc in terris incolere, tutumque seruare institu-
ens, hoc volui indicio probare, omnium, quæ ibi geruntur, ipsius quoque loci me ef-
se inspectorem atque custodem.

Hac reuelatione comperta, consuetudinem fecerunt ciues hîc Dominum preci-
bus, sanctumque deposcere Michaelem: duas quidem ianuas ibi cernentes, quarum
vna Australis, quæ & maior erat, aliquot gradibus in occasum vergentibus adiri pote-
rat: sed nec ultra cryptam intrare ausi, pro foribus quotidie orationi vacabant.

Inter hæc Neapolitani, paganis adhuc ritibus oberrantes, Sipontinos & Beneuen-
tanos, qui centum quinquaginta millibus à Siponto distant, bello laceffere tentant.
Qui antistitis sui monitis edocti, tridui petunt inducias, vt tridua ieiunio liceret eis
quasi fidele patrociniū S. Michaelis implorare præsidium. Quo tempore pagani
ludis scenicis falsorum inuitant auxilia deorum. Ecce autem nocte ipsa, quæ belli præ-
cessit diem, adest in visione S. Michael antistiti, preces dicit exauditas, victoriam spo-
ndit affuturam, & quarta diei hora præmonet hostibus occurrendum. Læti ergo
manè, & de Angelica certi victoria, Domini cordati spiritu, obuiant Christiani paga-
nis. Atque in primo belli apparatu Garganus mons immenso tremore concutitur,
fulgura crebra volant, & caligo tenebrosa totum montis cacumen obduxit, impleta
prophetia, quæ Dominum laudans, ait: Qui facit angelos suos spiritus, & ministros
suos flammam ignis. Fugiunt itaque pagani, partim ferro hostium, partim igniferis
impulsi sagittis, ad Neapolim vsque, sequentibus atque extrema quæque cadentibus
aduersarijs, mœnia tandem suæ vrbs moribundi lubintran. Qui autem euasere peri-
culum, comperto quòd Angelus Dei in adiutorium venerit Christianis, (Nam &
sexcen-

sexcentos ferme suorum fulmine videbant interemptos) Regi regum Christo continuo colla submittentem, armis induuntur fidei.

Cumq; domum reuersi victores, vota Domino gratiarum ad templum referrent Archangeli, vident manè iuxta ianuam septentrionalem, quam prædixi, instar posterulæ pusillæ, quasi hominis vestigia marmoris arcuè impressa: agnoscunt beatum Michaelē hoc præsentis suæ signū voluisse monstrare. Vbi postea culmen appositum, & altare impostum, ipsaq; ecclesia ob signa vestigiorum * Podonia est vocata. Mul-^{* Apodonia} ta dubitatio fuit inter Sipontinos, quid de loco agerent, vtrum intrare, & dedicare ibi debeant ecclesiam. Vnde collatione facta, ad meridiem loci illius, beati Petri Apostolorum principis nomine condunt ecclesiam & dedicant: in qua etiam beata femper virginis Mariæ, sanctiq; Iohannis Baptistæ altaria statuunt. Tandem antistes, salubri reperto cōsilio, Romanum Episcopum, quid de his agendum sit, per nuncium sci-<sup>Rom. Pōi-
tex consili-
tur in iedu-
bia.</sup> scitatur, qui tunc fortè in monte Soraci, quinquagesimo ferè milliario à Romana vrbe distante, fuerat, quem incolæ S. Syluestri cognomine vocant, eò quòd ipse ibi quondam exul, pro fidei persequutione delituerat cum suis. Taliaq; mandata remittit. Si hominis est illam dedicare basilicā, hoc maximè die, quo victoria data est, fieri oportet. Sin autem aliud sancto prouisorio loci placuerit, eodem præcipuè die illius in hoc voluntas est inquirenda. Hoc ergò tempore imminente, agamus ambo triduanum cum ciuitibus nostris ieiunium, sanctam Trinitatem rogantes, vt munera, que per summum suæ * sedis ministrum conferre dignatus est, ad certum vsque finem perducatur.

Factum est, vt suggererat antistes. Nocte verò constituti ieiunij suprema, Angelus<sup>* voluntatis
S. Michael
apparet Epi-
scopo Sipon-
tino, iubens
vt Missas ce-
lebrat in sua
ecclesia.</sup> Domini Michael Episcopo Sipontino per visionem apparens: Non est, inquit, vobis opus hanc, quam ego ædificauit, dedicare ecclesiam. Ipse enim, qui condidi, etiam dedici. Vos tantum intrate, & me assistente patrono, precibus locum frequentate. Et te quidem ibi crās Missas celebrante, populus iuxta morem communicet. Meum autem erit ostendere, quomodo per memetipsum locum sacrauerim illum. Illi adueniunt manè cum oblationibus, & magna precum instantia intrant regiam Australem: & ecce longa porticus in Aquilonem porrecta, atq; illam attingens posterulam, extra quam vestigia marmoris diximus impressa. Sed priusquam huc peruenias, apparet ad Orientem basilica, qua per gradus ascenditur. Hæc cum ipsa porticu quingentos ferè homines capere videbatur, altare venerandum, rubroque contectum pallio, prope medium parietis ad meridiem ostendens. Erat autem ipsa domus angulosa, non in more operis humani parietibus erectis, sed instar spelunca, præruptis & sæpius eminentibus asperata scopulis, culmine quoq; diuersæ altitudinis, quod hic vertice tangi, alibi manu vix possit attingi. Credo, docente Archangelo, Deum non ornatum lapidum, sed cordis quærere & diligere puritatem. Vertex verò mōris, extrinsecus partim cornea sylua tegitur, partim virenti planitie dilatatur. Missarum itaq; celebratione completa, magno attoniti gaudio, quiq; redierunt in sua. Episcopus autem delegato ministrorum, cantorum sacerdotumq; officio, & mansione constructa, omnem<sup>Diuina offi-
cia quotidie
in ea basili-
ca peraguntur.</sup> ibidem quotidie psalmodum, hymnorum, Missarumq; cursum congruo præcepit ordine celebrari. Nullus autè huc nocturno tempore ausus est ingredi, sed aurora transacta, matutinos ibidem cantant hymnos. Ex ipso autem saxo, quo sacra tegitur ædes, ad Aquilonem altaris, dulcis & nimium lucida guttatim aqua dilabatur, quam incolæ stillam vocant. Ob hoc & virreum vas, eiusdem receptui preparatum, argentea pendet catena suspensum, morisq; est, populo communicato, singulos ad hoc vasculum ascendere per gradus, donumq; celestis degustare liquoris. nam & gustu suaui est & tactu salubris. Deniq; nonnulli post longas febrium flammæ, hac hausta stilla, celeri confestim refrigerio potiuntur salutis. Innumeris quoque & alijs modis ibi & crebro sanantur aegroti, & multa, quæ Angelicæ tantum congruunt potestati, fieri illic miracula comprobantur: maximè tamè eiusdem diei natali, cum & de prouincijs circunquaque positus plūs solio conflua turba recurrat, & Angelicæ virtutis maior quodammodo credatur adesse frequentia: vt quod spiritualiter dixit Aposto-<sup>Aqua cæli-
tu manans,
curat mor-
bos.</sup> lus, etiam corporaliter agi videatur: Quia Angeli sunt administratorij

Spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis: in Christo Iesu Domino nostro, qui viuit & regnat in secula seculorum, Amen.

Rr 3

VITA

VITA S. PATRIS NOSTRI QUIRIACI ANA-
CHORETAE, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE.

29. Septēbr.
Cap. 1.
Gen. 12.

Patria & pa-
rentes S.
Quiriaci.

Cap. 2.

Gen. 4.

Gen. 5.

Gen. 6.

Gen. 17.

Gen. 14.

Iosu. 10.

Dan. 3.

Cap. 3.

Luc. 9.

18. annos na-
tus, et Hiero-
solyman.

Istius S. Eu-
thymij vita
habetur 20.
Ianuarij.

Fit mona-
chus adhuc
imberbis.

IS, qui te benedicunt, inquit Deus Abrahę, benedicam: & ijs, qui tibi maledicunt, maledicā, non eos solum, qui virtutem exercent, hinc remunerans, sed etiam ad eos, qui ipsos laudant, trajiciens benedictionem. Hinc fit, vt oporteat beati huius Quiriaci pro virtute cerramina & sudores, non solum feruentissime audire, admirari & excipere: sed etiam ad eum pro viribus imitandum excitari, & parari ad similem zelum suscipiendum: vt nō solum cōsequamur benedictionem propterea quod eum exceperimus, sed etiam simus cum eo coronarum participes, & premiorum socij. Quem tulit quidem, quę est in Gręcia, Corinthus: parentibus autem fuit nomen, patri quidē Iohannes, qui etiam fuit ordinatus Presbyter ecclesię, quę est Corinthi: matri autem, Eudoxia. Tempus autem eius ortus, fuit finis Imperij Theodosij, iunioris scilicet. Sancto verō fuit auunculus Petrus Episcopus Corinthiorum. Qui Petrus beatum Quiriacum cooprat in gradum lectoris eiusdem ecclesię adhuc in tenera ætate.

Ille autē diuinis deditur scripturis, & eas assidue percurrrens, & noctes totas & dies in eis versans, apud se mirabatur, quod Deus vtiq̄ propter salutem humanā omnia administravit: & quod eos, qui ei placuerunt in vnaqua; generatione, eximio sit honore dignatus, & eos admodum claros fecerit & gloriosos, vt qui Abeli quidem per sacrificium gloriam tribuerit: Enoch autem, propterea quod ei placuerit, honorārit translatione: Propter iustitiam seruārit Noe scintillam generis: Abraham propter fidem effecerit patrem multarum gentium: Melchisedec habuerit acceptum pium sacerdotium: patientiæ & temperatię imaginem, Ioseph & Iob mundo præbuerit: Moysen fecerit legislatorem: Lunę & Soli aurigam constituerit Iesum Naue: Prophetam & regem & stupendi mysterij parentem Dauid reddiderit: Babylonicę fornacis flammam pueris in rorem trāsmutārit. Præterea adhuc in maiori versabatur dubitatione, illa cogitās, partum sine femine, virginem eandem & matrem: & quomodo Verbum, cum Deus esset, factus sit homo sine mutatione: & quomodo per Crucē inferos spoliauerit, & fallacem serpētē aboleuerit, & Adamum rursus reduxerit in Paradisum. Hęc & similia mēte agitans Quiriacus, diuino zelo in corde inflammabatur, & ei veniebat in mentem valedicere mundo & ijs, quę sunt in eo, & ad sanctam venire ciuitatem, & sanctē viuere in sancto loco, quieti vacando & silentio.

Quodam itaq; die Dominico, cum diuinam audisset vocem in Euangelio: Si quis vult post me venire, tollat crucem suam, & sequatur me: rem minimē distulit, neque paruo tempore substitit, aut considerauit: sed suam sententiā statim deduxit ad effectum. Itaq; tacitē egressus ex Ecclesia, venit Cenchreas: & ascendens nauem, quę veniebat in Palaistinam, summo studio accedit Hierosolyma, iam decem & octo annos natus, nono quidem anno Imperij magni Leonis, octauo autem Anastasij Hierosoly-morum Pontificatus. Cum illinc ergo venisset in sanctam ciuitatem, diuersatur apud magnum Eustorgium, virum, qui & alioquē erat amator virtutis, & splendebat donis spiritus. Ille autem vt reuera amans pater, eum, vt par erat, magna accipit affectione. Quiriacum verō, cum hyemāisset apud insigne monasterium iam ab illo constructum prope sanctam ciuitatem Sion, maioris quietis & silentij cepit desiderium, & vt ad ipsam veniret solitudinem, & illic habitaret, omne ponebat studium. Cum de diuino itaq; Euthymio ferē doceretur ab omnibus, (eū enim virtus vbiq; indicabat) captus erat magno amore eius conueniendi: & magnum rogat Eustorgium, vt eius dignatus precibus, cum pace dimitteret. Hoc autem factō, cum accessisset ad Lauram mirabilis Euthymij, hospitio excipitur a quodam Anatolio presbytero & Olympio mona-cho, fratribus quidem genere, patria autem Corinthijs: & cum multos dies apud eos degisset, deindē etiam magnū adspexit Euthymium: & beatę illę manus sacrum eius caput tetigerunt, simul quidem eum monastico in duentes habitu, & in eum vocantes vberiore spiritus operationem. Eum tamen hoc in loco manere non sicut Euthymius propter ætatem. Valdē enim cauebat imberbium & adolescentum in sua Laura conuersationes, nē aliquam offensionem afferrent reliquis fratribus ad turpes cogita-

cogitationes. Sed cum magnus iam Theoclistus excessisset ad Iesum, quem desiderabat, ipse emittit Quiriacum ad sanctum Gerasimum ad Iordanem.

Cum ergo reuera præclarum munus accepisset Quiriacum, & eum vidisset ea ætate, statuit ut ipse ministraret in cœnobio. Sic autem in eo degebat ille admirabilis, ligna scindens, aquam & alimentum parans fratribus, & coci fungens officio. Sed quantum ita se haberet, & in tantis laboribus totum diem transigeret, in colloquendo cum Deo tamen & precatione totas noctes consumebat, & feruentius rursus & acrius post opus manuum sacros hymnos incipiebat: & ut paucis dicam, vitam anachoreticam in cœnobio, & tam multis negocijs per omnia ostendebat, ut qui pane & aqua solum, idque secundo quoque die aleretur. His inductus est Gerasimus, ut eum valde diligeret: & sic vita delectabatur iunioris, & de illius moribus & amore in res spirituales adeo factus erat certior, ut eum assumeret in diebus ieiuniorum ad solitudinem Ruba, & eum haberet focium eorum, qui illic suscipiebatur, laborum & spiritualis ascensus. Hic dicebatur etiam magnus versari Euthymius, & eos diuinis impertire sacramentis singulis Dominicis, donec venisset dies Palmarum.

Cum breue autem tempus effluxisset, abijt quidem pulchro illo ad Deum itinere magnus Euthymius: videt autem sacram illius animam Gerasimus deduci ab Angelis, & præclare ad cælos ascendere, unde fuerat vocatus. Cum ergo statim assumpsisset Quiriacum, ascendit in eius Lauram, & sanctum eius corpus gratis manibus sepelit cum ea, qua par est, reuerentia: & cum omnia fecisset, quæ de more fiebant, reuersus est. Nono autem anno postquam Quiriacus venit in Palestinam, admirabilis etiam moritur Gerasimus, & migravit ipse quoque ad comunem Dominum, quinto mensis Martij. Vigésimum autem septimum annum iam attingebat Quiriacus. Et cum illinc recessisset, accessit in Lauram Euthymij, susceptus quidem ab Elia: is enim tunc ei præerat: à quo etiam accepit cellam: & abunde optato fruebatur silentio. Postea verò vehementissimum studium adhibebatur, ut mutaretur Laura in cœnobium. Erat autem in ea quidam Thomas, qui pro virtute labores lubentissimè suscipiebat, & ostendebat magnam animi philosophiam. Ei erat Quiriacus coniunctus vinculo spiritus, eiusque mores sequens, ad perfectiorē exercebatur virtutem, & illius vitam æmulabatur, & ad simile parabatur imitationem. Hic ergo Thomas missus fuerat Alexandria à Phido Diacono, ut emerit impensas ad extruendum cœnobium. Patrum autem Euthymij & Theoclisti monasteria solum in diuisione nominum agnoscebantur: commune namque habebant institutum, & comunem viuendi rationem, rectaque & administrata erant ab vno & eodem pastore. Sed iam quidem habebat diuinum quoque Thomam æternum habitaculum: & erat ipse quoque relatus in numerum iustorum.

Duodecim autem annis post eius decessum, Longinus præfectus ipse quoque à vita excedit. Et cum Paulus in eius præfecturam successisset, Terebon Agarensis, qui sacris olim Euthymij manibus fuerat baptizatus, cum esset ipse quoque iam moriturus, vtrisque monasterijs magnas reliquit facultates. Cum autem Paulus in tractandis pecunijs iniustus esset versatus, & in exequendis mandatis se gessisset iniquis, & ipsum corpus Terebonis abstulisset cum pecunijs, excitatur seditio inter monasteria, & seditionem consequitur etiam diuisio, adeo ut & munièret Paulus loca, quæ Euthymij Laure adiecta fuerant, & septem eis iniecerit, & turrim ædificaret: quin etiam diuersorium publicum à Laura Suca emerit prope turrem Dauidicam, & id etiam Euthymij Laure attribuerit. Beatus ergo Quiriacus cum offendisset fratrum diuisionem, & ægrotulisset, quod quos Sol simul semper videt, non amor virtutis, nec silentij, sed pecuniæ disunxisset: recedit illinc, & venit in Lauram Sucam. Cum longo ergo tempore in ea esset versatus, & his quatuor ministerijs, nempe panis, & reliqui victus fratrum cura, ægrotorum curatione, hospitem exceptione, Laure administratione diuersis annis esset perfundus: & fratrum omnium conscientiam inuenisset suæ patientiæ testem, & humilitatis, & reliquæ perfectionis, quam diuini canones exigunt à sacerdotibus, quadragésimo anno ætatis prouehitur ad honorem Presbyteratus. Sacrorum autem vaforum & sacri thesauri custodia, & ecclesiæ cura octodecim annos fidei eius fuit credita. Dicuntur autem hæc quoque de Quiriaco, quod spatio tot annorum non modo Sol non occiderit super eius iracundiam, sed neque fuerit omnino vnquam iratus, neque eum vnquam viderit dies comedentem, & quod tempore diuinorum hymnorum non prius fratribus significauerit sonum & modum, quam pura & nulli reprehensioni affini lingua totum perfecisset sine reprehensione.

Cap. 7.
Abit in eremum.

Septuagesimo autem septimo anno suæ ætatis, traditis thesauris, quorum custodia ei fuerat tradita, ille quidem secedit ad solitudinem Natupha: eum autem sequebatur discipulus. Cum autem eis deesset alimentum, & non haberent, vnde recrearent vsus necessitatem: (neque enim in solitudine nascebantur melagria: ea nanque eis sufficissent ad conuiuium) Deum rogat diuinus Quiriacus, vt det eis alimentum ex scillis, quæ illic erant: erat enim magna earum copia in solitudine. Et conuersus ad discipulum: Collige, inquit, fili, ex his scillis, & sale eis iniecto, coque in olla, & efficiet benedictus Deus, vt his quoque nobis vesci liceat. Hæc mandat quidem discipulo. Deus autem audiuit ex alto preces, qui etiam fecit aquam ex petra scaturire, & illam maximam Mare amaritudinem in conuenientem mutauit dulcedinem. Nam ipse quoque scilla innatam mutauit amaritudinem, & quatuor annos ex illo tempore fuerunt cibus beatis. Sed non derelinquet Dominus sanctos suos: à sacrosancto Dauide dictum opportunè, hic quoque dicitur.

Scilla oratione eius induit dulcedinem & fit comestibilis.
Exod. 15.

Psal. 36.

Cap. 8.

Vir quidam ex vico Thecoorum, cum ex ijs, qui illic pascebant pecora, audisset de Quiriaco, panibus calidis asino impositis accedit, & onere apud eum deposito, recessit. Hisque deinceps Quiriacus vixit cum discipulo. Sed tunc quidem discipulus, cum, vt consueuerat, coxisset scillas, non iussisset autem beatus Quiriacus, eas in cœna apposuit. Deinde ei, cum non tulisset earum amaritudinem, vires cum voce sunt extinctæ, & iacebat tanquam mortuus. Cum ergo diuinus coniecisset Quiriacus causam eius, quod acciderat, & sustulisset manus ad precandum pro discipulo, eum facit surgere: & cum eum diuinis impertisset sacramentis, sanum protinus reddit, & eum placidè recreat à timore. Paulo post autem cum panes eis defecissent, rursus fame premebantur grauissima. Et rursus hic beatus iubet discipulum scillas eis parare in cœna. Ille autem cum cibum parasset, & eum apposuisset, verebatur tamen vti. Venerat enim ei in mentem præcedens amaritudo, & quemadmodum cum comedisset, non solum sermo, sed etiam motus eum defecisset. Cum eum autem benedixisset Quiriacus, & figuram Crucis ei iniiecisset, deinde etiam attigisset ea, quæ erant apposta, & primus comedisset, iucundè comederunt, & se satis refecerunt.

Rursus affluit amaritudinè conuertam.

Nota vim signi S. Crucis.

Cap. 9.

Quintus iam agebatur annus, ex quo versabatur in Natupha, & filius quidem vnus eorum, qui erant in regione Thecoorum, vexabatur à maligno spiritu. Cum de diuino autem Quiriaco singula rescuisset pater, ad eum adducit filium, & vehementer rogat, vt opem ferat filio, qui malè laborabat. Ille autem amborum misertus, alterius quidem morbi, alterius verò doloris, & in insolabilis ægritudinis, quam de filio acceperat, preces fundit pro adolescente: & cum vnisset oleo Crucis, eum liberat ab illa acerba infania. Cum ergo miraculum iam peruasisset ad multos, innumerabilis ad eum confluxerat multitudo, interruptentes eius quietem & orationem. Hæc vitans præclarus Quiriacus, transijt in solitudinem, quæ est magis intrà Ruba. Et quinque annos in ea transigens, sumebat radices Melagriorum, & ramos arundinum, & ea erant eis obsonium, & quod ad voluptatem attinet, nihil cedebant mensæ diuitum. Sed diuinorum Quiriaci charismatum operatio, hanc quoque solitudinem efficiebat ciuitatem multitudine eorum, qui illuc adueniebant. Omnes enim, quos vel malus vexabat spiritus, aut alius premebat morbus, prompto & alacri animo ad eum accurrebant, tanquam ad certam curationem: Et nemo illinc reuertebatur vacuus. Aegrè autem ferens multitudinem eorum, qui accedebant, diuinus rursus Quiriacus venit in eam partem solitudinis, in qua nullus Anachoreta nec manserat, nec vnquam transierat. Nominabatur autem locus ab accolis Susacim: & in eo & nouæ Lauræ & Sucæ fluuij ambo conueniunt, eorum, quos scimus, maximi & profundissimi. Feruntur autem ij esse, de quibus Christo dictum est à Dauide: Tu siccasti fluuios Ethan: Sed hanc planè inuiam solitudinem, omninò hominibus facilem & patentem reddebat in eum fides, vel potius diuinarum illius gratiarum copia, quæ etiam fidem mouebat feruentius, & ad desiderium pijs inducebat animas. Cum verò Quiriacus septem annos illic transegisset, quoniam, quæ ingruerant, fames omnia circuncircà affligebat, & multos de medio tollere non intermittebat, timentes qui erant Lauræ Sucæ, ascendunt etiam ad hanc inuiam solitudinem, rogantque & obsecrant Quiriacum, vt rursus reuertatur ad Lauram, quò saltem vtilissimum aduersus famem medicamentum illius habeant aduentum.

Oleo crucis sanatur demonia.

Mutat iterum locum.

Psal. 73.

Cap. 10.

Mota itaque misericordia bona illa & clemens anima, rursus descendit ad Lauram: & cum ad beati Charitonis cellam quinque transegisset annos, vehementissimè decer-

tauit

tant aduersus eos, qui eadem sentiebant, quæ Origenes. Atque tunc quidem admirabilis quoque Cyrillus, qui à magni Euthymij Laura, ad beati Sabæ Lauram accesserat, ut videret silentiarium Iohannem Episcopum, fit ei minister litterarum ad hunc beatum Quiriacum. Literæ autem significabant bellum tunc fuisse suscitatum aduersus sanctam ciuitatem: & eum obsecrabant, ut Deum oraret intentius, ut qui erant in noua Laura cum Nonno & Leontio, qui Origenis dogmata defendebant, & aduersus sanctam fidem militauerant, vincerentur, & summam illam amitterent arrogantiam. Cyrillus itaque cum venisset in Sucam, & incidisset in Zosimum & Iohannem, primos illius discipulos, cum eis venit ad magnum Quiriacum, & ei tradit epistolam, & narrat omnia, quæcunque illi coram dicta fuerant. Ille autem, cum ardens & ex corde ingemisset & lachrymasset, Dic, inquit, ei, qui te misit: Nè animo angamur, o pater: citò enim videbimus Nonnum quidem & Leontium è vita excessisse miserimè: lupos autem, qui versati sunt in Laura, turpissimè illinc expelli, & oues ratione præditas, sine molestia eam rursus habere, & sine metu in ea ali & pasci. Ad hæc idem Quiriacus, Quanam sunt autem ea, o pater, inquit, quæ illi sua tuentur sententia? Affirmant, respondit Cyrillus, dogmata de præexistentia & restitutione in eundem statum, esse media, & ab omni periculo aliena, dicentes illa eis ad hoc ferre testimonium, quæ alicubi in suis Apologeticis magnus Gregorius ita reliquit scripta: Mihi videtur res non vilis, nec contemnenda, dare in tempore vnique dimensum orationis, & dispensare in iudicio veritatem nostrorum dogmatum, quæ de mundo, aut de mundis philosophamur, de materia, de anima, de intelligentia, & naturis intelligentibus, tam præstantioribus, quam deterioribus: de prouidentia, quæ omnia colligat, quæ videntur euenire ratione, & quæcunque præter rationem inferiorem & humanam. Et quæ præterea de prima nostra constitutione, figurisque & veritate, & testamentis, & Christi primo aduentu, & secundo. In his enim & assequi est non inutile, & non assequi vacat periculo.

Pugnat aduersus Origenistas.

Vaticinium de Nonni & Leontij interitu.

Hic locus est partim in Apologetico, partim in disceptatione Gregorij Nazianzeni contra Eunomianos: quem locum perperam isti interpretabantur, cum Gregorius, ut Eunomianos dehortaretur à disputatione Trinitatis, eosdem adhortatur ad disputandum (si se continere non possunt) de eius rebus, quas & si minus pro dignitate tractauerint, non ita tamen de salute animæ periclitaturi sint. Non enim intelligit eos, qui hæc non crediderint, sine periculo futuros: sed qui oratione rerum dignitatem non consequuntur. Hæc Aloysius.

Cum admirabilis hæc dixisset Cyrillus, beatus Quiriacus: Nequaquam, inquit, sunt media, & vacant periculo dogmata de præexistentia: immò sunt lubrica potius & periculosa. Quomodo autem, multiplicem eorum impietatem aperiendo, tibi paucis exponam: Dicunt, Christum non esse vnum, ex Trinitate. Dicunt corpora nostra, quæ habuerimus ex resurrectione, esse penitus ventura ad interitum, & Christi primi. Dicunt Trinitatem non fuisse mundi opificem: & quòd in pristinum statum restitutione, poterunt quæcunque sunt ratione prædita, ad dæmones vsque, fabricari æones, id est secula: & quòd ætherea & sphærica excitantur nostra corpora in resurrectione. Sic enim, dicunt Domini quoque corpus fuisse excitatum, & nos futuros ei pares in restitutione. Cum autem rogasset Cyrillus: Cur non sustinuerunt tot labores pro virtute, sed eos consumpserunt in hac, quæ euacuatur & aboletur, sapientia? Respondens beatus Quiriacus: Euanuerunt, inquit, in suis cogitationibus, & obscuratum est inspiens cor eorum: & dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt. Nonnus autem fuit horum malorum primitiæ, qui cum non ignauum ad hæc administrum inuenisset Leontium Byzantinum, post decessum beati patris nostri Sabæ, continuo hunc malum morbum seminavit vbique in Ecclesia. Et primum quidem eos, qui in noua Laura erant, doctiores, vel, ut verius dicam, indoctiores, in suam induxit hæresim. Deinde non hæcenus constitit: sed ut alia quoque monasteria solitudinis hac impertiret peste, magnum sibi censebat studium adhibendum. Demùm ut me quoque humilem & abiectum suis comprehenderet laqueis, qua non vsus est contentione? Sed seipsam sefellit iniquitas, ut dicam sicut diuinus David, & mihi diuina visio apparuit, illius hæresis cœnum accuratè ostēdens. Neque ego solus vici eius improbitatem, sed ij etiam, qui erant conuentus Sucæ, per nostrum consilium illius malitiæ fortiter restiterunt, & fraudulentos illos mores & artificium ad malum superarunt.

Rom. 1.

Nonnus Origenista multos euertit.

Psal. 26.

Quoniam autem tam apertè congressus fuit superatus, alia ratione conuentum suæ potestati subijcere est machinatus, & quendam Petrum Alexandrinum, qui in

Cap. 12.

cum

eum & hanc improbam haresim erat iam olim propensus, præficit conuentui, si quo modo hac quidem certè ratione eos paulatim attraheret ad communionem. Solent enim principi magna ex parte esse conformes ij, qui sunt in eius potestate. Sed nesciebat stultus, se depræhensu facilem & apertam escam proponere. Nam cum consuetum illius vitium conuentui paululum se ostendisset, protinus ille totus comotus, Petrum pellit præfectura. Deinde rursus Nonni coetus, alium Petrum à Græcia ortum, qui à priore nihil differebat, eis præficit. Conuentus autem videns expressos eius, qui præcesserat, malitiæ in eo characteres, protinus eum quoque expellit: & veniens in beati Sabæ Lauram, præfectum accipit Cassianum, genere Scythopolitanum, religione fidelissimum, ac in virtute & doctrina educatum. Et sic vix tandem potuimus eorum, qui morbo laborabant Origenis, ardentem reprimere & arcere impetum. Hæc cum suavis illa retulisset lingua, ubi intellexit Cyrillum esse monasterij magni Euthymij, cum magno protinus gaudio: Ecce, inquit, ô frater, tu es eiusdem, cuius ego, cœnobij. Et cœpit oratione persequi res gestas sanctorum Euthymij & Sabæ. Ille autem cum eas apertè didicisset ab hoc beato Quiriaco, conscripsit singula in ijs, quos de ipsis scripsit, libris, ut illinc quilibet discere potest, si non leuiter & aliud agens, sed accuratè ea legat. Atque sic quidem diuinus Quiriacus. Cum hoc autem sermone & his narrationibus suum impleuisset animum, Cyrillus discessit in pace.

Cap. 13.

Quoniam autem, quando legum Origenis diligens custos Nonnus turpissimo exitu expulit animam, & fractæ fuerunt omnes eorum vires, & cessauit bellum aduersus Orthodoxos, & illi inter se inuicem prælia cœrunt & pericula: multi venientes in antrum Charitonis, diuino Quiriaco non paruam exhibebant molestiam, eius silentium & quietem interturbantes, redit rursus ad Susacim, iam agens nonagesimum nonum annum ætatis. Cum ille autem octo annos in ea mansisset, incessit aliquando Cyrillum quoddam desiderium conueniendi Quiriacum. Et cum venisset in Lauram Susacim, & eius discipulum assumpsisset Iohannem, veniunt ambo Susacim, qui locus non minus, quam nonaginta stadia aberat à Laura. Cum autem iam propè essent, eis leo occurrens & magnitudine maximus, & visu terribilissimus, Cyrillum conturbauit, ut est consentaneum, & metum ei attulit. Cum discipulus ergo Iohannes eum sic vidisset affectum: Nè timeas, inquit. Leo autem cum vidisset eos euntes ad sanctum, via eis cessit protinus: & transfuerunt ipsi, nullo malo affecti. Eos cum sacrum illud caput adspexisset, valde protinus est lætatus, eosque suauiter & familiariter intus, similiter admodum & scitè: Ecce, inquit, meus quoque in cœnobio sodalis Cyrillus. Deinde non nihil quoque ludens discipulus Iohannes: Sed eum, inquit, leo, ô Pater, grauitèr terruit, & timidum apertè reddidit. Hilaris autè illa anima: At tu noli timere, inquit, fili. Hic enim leo iste manet diligens custos olerum, qui nulli bestia in ea permittit ingredi. Quapropter nec agreffis caprea, nec alterius animalis impetum, ut puto, timuerint olera, hoc vigilans custode. Deinde cum multa narrasset de patribus, qui erant in solitudine, & sic eos excitasset, & eis ad virtutè acriorem iniecit amorem, mentem ipsis apponit. Tunc accedit leo. Ille autem bestia quidem manu præbet panem, & dimittit eum ad custodienda olera. Eis autem, qui simul cum eo accumbant: Habeo, inquit, ô filij, bonum agri custodem. Neque enim hic vrsus, neque vlla alia bestia, neque latro, neque barbarus inuadit eos, qui ad me accedunt. Eos nanque castigat leo, & graue eis affert exitum. Atque illis quidem, cum totum diem apud eum transegerent, & illius doctrinam, & effusam in eius labris gratiam percepissent, & benedictionem impertit deinceps, & eos dimittit in pace. Leo autem eis rursus cessit, & blanditus est. Et sic læti inierunt viam, quæ ducebat ad eorum regionem.

Leo seruat à bestijs olera sancti viri.

Nota res miras.

Hic autem diuinus Quiriacus adhuc permanens in Susacim, cum aqua ei non adesset ex fontibus, ut simul quidem ipse vteretur, & rigaret olera, eam, quæ in petrarum concauitatibus colligebatur exhauriens, & æstate ea irrigabat meridie, & non amplius concedebat ea sistere. Tempore enim autumnij ipsum tempus ea satis irrigabat. Cum magna autem siccitas fuisset aliquando æstate, & ea, quæ sunt in petris, concauitates ne vestigium quidem haberent aque, ille oculis in cælum sublatis, à Deo petit aquam. Ecce autem repentina quædam nubes super caput condensata, erupit in pluuiam, & repleuit eius hydrias, & omnia petrarum concaua: eaque & sancti vsui, & olerum irrigationi diu sufficit. Hoc in loco illud mihi venit in mentem, quod, etsi non coheret de sancto narrationi, si tamen dicatur, non mediocrem afferet utilitatem.

Cap. 14.

In solitudinem aliquando venienti huius sancti discipulo cum condiscipulo suo Paramo-

Cap. 15.

Paramono, apparet circa myricas agrestes stans quoddam spectrum hominis. Illi autem existimantes id, quod videbatur, esse unum ex Anachoretis, (eo enim tempore multi hanc habitabant solitudinem) ad eum statim sunt conuersi. Cum autem iam propere fuissent, & nusquam esset, quod appareret, illi existimantes esse malignum spiritum, precati sunt: & cum precationi, Amen, subiunxissent, spectant huc & illuc, & quaedam subterranea eis apparet spelunca. Quod quidem cum rursus existimassent signum esse dexterum, & esse aliquem Dei seruum, qui apparuerat, rogabant, ut eos impertiret benedictione & pace. Vix tandem ergo vox intrinsecus resonuit ex spelunca, dicens: Quid ex me vultis? Sum enim femina. Sed quod proficiscimini? rogauit. Illi autem, Ad anachoretam, dixerunt, Quiriacum. Sed dic nobis, quomodo voceris, & quonam modo sis hic: & quam de causa huc accesseris. Illa autem: Nunc quidem abite, inquit, dicam autem redeuntibus. Cum illi autem instarent, & ne tantillum quidem dicerent se esse abcessuros, nisi de beata illa prius audissent: Nomen quidem mihi est Maria. Cum autem essem psalteria, inquit, scio me multis prebuisse causam offensionis. Deum itaque rogavi, & suppliciter obsecraui, ut ipsa liberarer a laqueis diaboli. Aliquando autem corde contrita, & in anima diuino igne accensa, descendi ad sanctum Siloe: & cum hoc vas aqua implerem, quod apud me adhuc manet, lupinis in sporta acceptis, huc accessi. Nihil autem horum est diminutum usque in hodiernum diem. Sed nec ab illo tempore vidi hominem, neque vllum sum allocuta. Vos igitur nunc abite, & reuertentes me visitate.

Illi his auditis, recedunt: & cum ad beatum venissent Quiriacum, ei omnia renunciant. Ille, ut par erat, fuit admiratus: & ut eam visitarent, ipse quoque reuertentibus mandauit discipulis. Cum itaque in reditu venissent in speluncam, & aditum de more pulsassent, nemo autem eis responderet interius, ingressi inueniunt eam iam consummatam, & corpus iacens in spelunca. Cum itaque ascendissent in Lauram Sucam, & ea accepissent, quae erant eis vsui ad eam sepeliendam, redeunt in speluncam: & cum ea, quae de more sunt, beatae peregrissent, domum ei faciunt sepulcrum, in ipsa spelunca depositis reliquijs. Sed huc quidem nos deduxit suauissima & vtilissima narratio: rursus autem redeundum est, vnde digressi sumus.

Cum octo iam annos, ut diximus, in Susacim transgisset beatus Quiriacus, qui erat Laurae Sucae, post perfectam liberationem ab ijs, qui tenebant sententiam Origenis, cum illuc rursus venissent, in magni Charitonis antrum eum reducerunt: quod etiam continenter beatus accedebat Cyrillus, & magnum ab hoc sancto percipiebat emolumentum & vtilitatem. Iam autem vixerat Quiriacus plusquam centum & septem annos, ut testatae sunt illius ipsius in diuersis locis mansiones, & obita itinera. Venit enim in sanctam ciuitatem decem vtrique & octo annos natus: mansit autem nouem apud sanctum Gerasimum. Transgessit decem annos in monasterio magni Euthymij. Ministravit autem triginta & nouem annos in Laura Suca. Quinque anni praeterierunt, dum vesceretur scillis in solitudine Natupha: & totidem alij rursus in Ruba. Et quod ipse septem quidem annos manserit in Susacim, iam relatum est. In sancti autem Charitonis spelunca quinque annos degit, & rursus octo in Susacim. Duobus vero annis ante tempus mortis ascendit rursus ad antrum Charitonis. Quauis autem ad tantam peruenisset aetatem, & esset tam profunda senectute, ne tantillum quidem remittebat de sua statione ad diuinos hymnos, & ministerio eorum, qui ad ipsum accedebant: sed quo erat aetatis prouectioris, eo magis florebat animi alacritate, acriusque & fortius diuina aggrediebatur certamina.

Erat autem vir mitis & hilaris: & facilis ad eum patebat aditus: statura erat procerus & erectus: colloque adhuc recto, & iuuentutem quodam modo praeseferente, & nec omnino victo a senectute: moribus ad docendum erat accommodatus, religioneque maxime orthodoxus. Cum tandem itaque incidisset in corporis infirmitatem, & debitum naturae exoluisset, apud Iesum, quem desiderabat, suum deposit spiritum. Et nunc est in quiete iustorum, in splendore Angelorum, ea videns, quae semper desiderabat, & accipiens totam Trinitatis illuminationem, in ipso Christo

Domino nostro: Cum quo patri principij experti, & sanctissimo viuifico-
que spiritui potentia, honor & adoratio, nunc &
semper, & in secula seculorum,
Amen.

VITA

Maria e
psalteria sic
admirabilis
eremi cul-
trix.

Cap. 16.

Eadem de-
sancta in p-
pria sepeli-
tur spelunca.

Cap. 17.

Nota gran-
dem S. Qui-
riaci aetate.

Magnus in
tanta aetate
feruor spiri-
tus.

Cap. 18.

Felicissimè
decedit e-
vita.